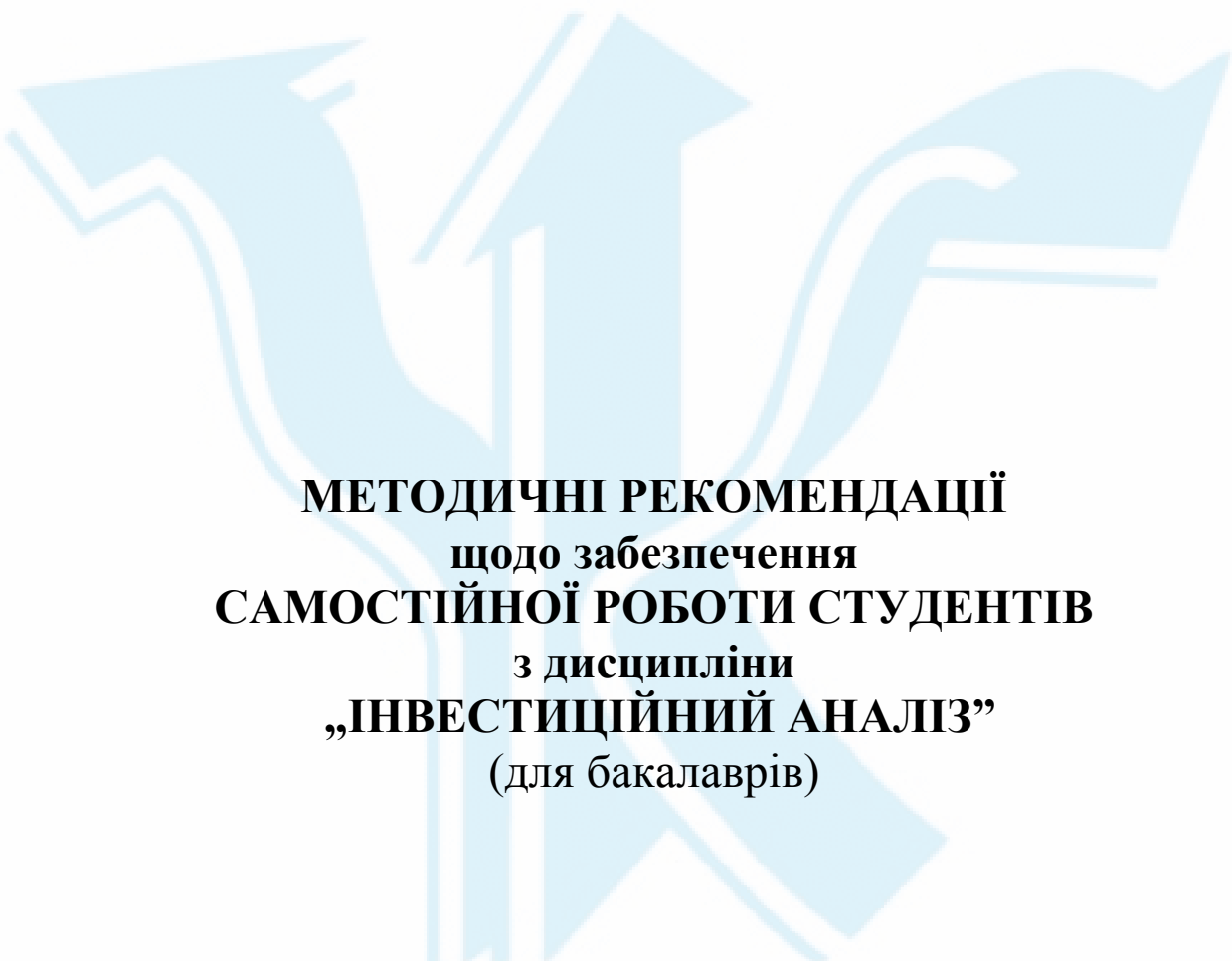

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо забезпечення
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
„ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ - 2016

Підготовлено доцентом кафедри банківської та страхової справи Тімко Н.І.

Затверджено на засіданні кафедри банківської і страхової справи
(Протокол № 11 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Інституту міжнародної економіки та фінансів ім.Святої Великої княгині Ольги МАУП (протокол №8 від 28.04.2016 р.)

Тімко Н.І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни „Інвестиційних аналіз” (для бакалаврів) - К.: МАУП, 2016. - 68 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, загальні рекомендації щодо організації самостійної роботи, тематичний план, зміст дисципліни “Інвестиційний аналіз” по модулях, контрольні та дискусійні питання до семінарських завдань, практичні завдання для аудиторної та позааудиторної роботи, завдання для самостійної роботи, тестові питання , список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предметом курсу є методологічні основи і практичні заходи економічної експертизи й оцінки реальності й ефективності інвестиційного проекту для прийняття інвестором рішення. Проектування є одним з важливіших етапів в інвестиційному процесі, оскільки прийняті технологічні, фінансові, управлінські рішення досить важко скорегувати без значних втрат вже після початку робіт. В процесі вивчення дисципліни студенти ознайомляться з методами та формами інвестиційної діяльності підприємств, цілями інвестування, етапами реалізації інвестиційних проектів та особливостями діяльності підприємств в сфері фінансового інвестування.

Мета навчальної дисципліни «Інвестиційний аналіз» — надати студентам можливості для вивчення теоретично-методологічних і практичних питань аналізу інвестиційних проектів та навчити студентів працювати з інвестиційним проектом як основною формою планування і обґрунтування інвестицій.

Поставлена мета реалізується через наступні завдання:

- ✓ з'ясувати зміст та основні методи аналізу інвестиційних проектів;
- ✓ оволодіти методами та прийомами моделювання інвестиційної діяльності;
- ✓ вивчити порядок організації і проведення інвестиційного процесу на підприємстві;
- ✓ набути практичних навичок з визначення вартості капіталу та потреб підприємства у капіталі;
- ✓ проаналізувати особливості здійснення капіталовкладень, їх мотивацію, форми відтворення, об'єкти тощо;
- ✓ навчитися аналізувати зовнішні умови реалізації проекту;
- ✓ вивчити кількісні та якісні критерії, що застосовуються при проведенні фінансово-економічної оцінки інвестиційних проектів;
- ✓ засвоїти методи оцінки фінансової спроможності, ефективності проектів, інвестиційних ризиків проекту та придбати навички їх застосування;
- ✓ набути навичок, необхідних для визначення якості інструментів фінансового інвестування;
- ✓ ознайомитися з організацією управління проектом тощо.

В програму вивчення курсу закладено широкий спектр кількісних розрахунків, які студенти мають виконувати в процесі навчання.

Важливою складовою роботи студентів є самостійна підготовка ними матеріалів, питань, завдань із кожної теми навчального курсу. Оскільки навчальним планом передбачено виділення навчального часу для самостійної роботи студентів, частина обов'язкового програмного матеріалу виноситься на самостійне вивчення студентів.

Самостійна робота є обов'язковою при підготовці до практичних занять, для складання заліку з навчальної дисципліни, тому вона повинна мати систематичний та плановий характер і обов'язково завершуватись перевіркою знань студентів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань. Значно підвищується значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно – модульної технології навчання, за якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості - умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Форми самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійна робота з підручником, науковою та періодичною літературою;
- вивчення та аналіз законодавчих та нормативних документів;
- пошук і опрацювання матеріалів через мережу Інтернет;
- узагальнення та аналіз фактичних даних;
- проведення самостійних наукових досліджень;
- підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій;
- виконання індивідуальних завдань;
- написання контрольних робіт;
- підготовка до заліку.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи із дисципліни „Інвестиційний аналіз” розроблені відповідно до програми курсу „Інвестиційний аналіз” для студентів напрямку підготовки 050 „Економіка і підприємництво” освітньо–кваліфікаційних рівнів „бакалавр”. Методичні рекомендації призначені для підготовки до практичних та семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи над дисципліною, підготовки до семестрового контролю, студентів як стаціонарної, так і заочної форми навчання.

Відповідно до програми курсу збірник містить завдання по основних розділах курсу „Аналіз інвестиційних проектів”.

Тематичний план дисципліни „Інвестиційний аналіз”

<i>№ п/п</i>	<i>Назва змістового модуля і теми</i>
	<i>Змістовий модуль 1. Методологія інвестиційного аналізу</i>
1.	Проектний аналіз в інвестиційній діяльності
2.	Оцінювання фінансових ресурсів в інвестуванні
3.	Технологія розробки інвестиційного проекту та його складові
4.	Аналіз і прогнозування фінансового стану підприємства та оцінювання його інвестиційної привабливості
	<i>Змістовий модуль 2. Функціональні аспекти проектного аналізу в сфері реального інвестування</i>
5.	Оцінка фінансової спроможності проекту
6.	Аналіз комерційної здійснюваності проекту
7.	Оцінка розрахункової ефективності проекту
8.	Визначення інвестиційного ризику проекту
9.	Аналіз виробничого плану проекту
10.	Аналіз соціальних аспектів проекту
11.	Організація управління проектом. Прийняття рішення у проектному аналізі
	<i>Змістовий модуль 3. Управління фінансовими інвестиціями</i>
12.	Економічний зміст фінансового інвестування
13.	Інструменти фінансового інвестування
<i>Разом годин: 90</i>	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ „ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ”

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологія інвестиційного аналізу

Тема 1. Проектний аналіз в інвестиційній діяльності

Інвестиційна діяльність підприємства. Процес інвестування капіталу. Інвестиційні можливості. Форми інвестування капіталу. Інвестиційна програма підприємства.

Поняття інвестиційного проекту. Структура інвестиційного проекту. Життєвий цикл проекту та його фази. Стадії інвестиційного проекту. Класифікація інвестиційних проектів. Проекти реального та фінансового інвестування. Місце інвестиційного проектування в інвестиційній діяльності.

Учасники реалізації проекту. Стратегічні принципи реалізації проекту. Комп'ютерні технології проектування. Мета і завдання інвестиційного аналізу. Схема аналізу інвестиційного проекту.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Взаємозв'язок між інвестуванням і фінансовими рішеннями.
2. Реальні активи, їх визначення та класифікація.
3. Фінансові активи, їх визначення та класифікація.
4. Роль інвестиційного менеджера у процесі інвестування.
5. Об'єкти інвестиційної діяльності.
6. Джерела фінансування інвестиційної діяльності.
7. Цілі інвестиційної діяльності на підприємстві.
8. Інвестиційна програма підприємства.
9. Зміст та особливості реального інвестування.
10. Характеристика форм реального інвестування (придбання цілісних майнових комплексів, модернізація, розширення, реконструкція тощо).
11. Характеристика об'єктів реального інвестування (об'єкти невиробничого призначення, будови, черги будівництва, пускові комплекси тощо).
12. Визначення та структура інвестиційного проекту.
13. Класифікація інвестиційних проектів: тип, клас, масштаб, тривалість, вид, складність.

14. Фази реалізації інвестиційного проекту та характеристика їх стадій (передінвестиційна, інвестиційна, експлуатаційна).

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Суб'єкти (учасники) інвестиційної діяльності:

- прями: кредитори, інвестори, замовники, консалтингові і страхові компанії, забудовники тощо;
- непрямі: державні органи управління, міжнародні фінансово-кредитні установи, громадські організації.

Теми рефератів:

1. Взаємозв'язок між інвестиційними можливостями, цілями і стратегією компанії.
2. Цілі інвестиційної діяльності на підприємстві.
3. Реальні інвестиції: зміст, джерела фінансування, форми реалізації.
4. Зміст та структура інвестиційного проекту, форми існування.
5. Життєвий цикл проекту: характеристика фаз і стадій реалізації проекту.
6. Характеристика суб'єктів інвестиційної діяльності.
7. Об'єкти реального інвестування.
8. Характеристика форм реального інвестування.
9. Етапи реалізації проекту та відповідні їм завдання інвестора.
10. Загальна і інвестиційна стратегія підприємства.
11. Роль інвестиційного менеджера у процесі інвестування.

Література основна [7; 16; 17; 19-23; 27-29; 31-35; 40-42; 44; 47; 53; 54; 56; 60]
додаткова [69]

Тема 2. Оцінювання фінансових ресурсів в інвестуванні

Вартість капіталу та принципи її визначення . Індивідуальна вартість джерел капіталу. Середньозважена вартість капіталу (WACC). Гіринг і вартість капіталу. Вартість власного капіталу. Вартість облігаційної позики. Вартість капіталу та інфляція. Оцінювання грошових потоків за проектом. Відмінність між балансовим прибутком і грошовим потоком. Визначення грошових потоків за неопрацьованими первинними даними. Визначення грошових потоків на основі прогнозних фінансових

звітів. Змінні грошові потоки. Віднесення грошових потоків до інвестиційного проекту.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Концепція вартості грошей та фактори, що її визначають.
2. Принципи оцінки вартості грошей за часом.
3. Майбутня і теперішня вартість грошей. Прості і складні проценти.

Дисконтування грошових потоків.

4. Поняття «ануїтет» і його обчислення.
5. Вплив інфляції на вартість капіталу.
6. Індивідуальна вартість джерел капіталу.
7. Гіринг і вартість капіталу.
8. Відмінність між балансовим прибутком і грошовим потоком за проектом.

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Капітал компанії сформовано за рахунок:

- ✓ короткострокової позики в банку в розмірі 500 тис. грн. під 8% річних;
- ✓ привілейованих акцій на суму 100 тис. грн. (вартість капіталу – 10,5%);
- ✓ звичайних акцій на суму 1200 тис. грн. (вартість капіталу – 14%);
- ✓ нерозподіленого прибутку в розмірі 1,5 млн. грн. (вартість капіталу – 13,5%).

Розрахувати середньозважену вартість (СЗВК) капіталу компанії в цілому.

Завдання 2. Компанія потребує інвестиційний капітал в розмірі 900 тис. грн. для реалізації інвестиційного проекту. Були використані наступні джерела:

- ✓ емісія простих акцій – 200 тис. грн., ставка дивіденду по простим акціям – 13%;
- ✓ емісія привілейованих акцій – 150 тис. грн.; ставка дивіденду по привілейованим акціям 12% річних;
- ✓ емісія облігацій – 120 тис. грн., купонна ставка – 17% річних.

Прийнято рішення залучити банківський кредит на 430 тис. грн.. Визначте, якою може бути максимально припустима вартість обслуговування кредиту, якщо припустима середньозважена вартість фінансування проекту - 14,5%.

Завдання 3. Власний капітал компанії сформовано за рахунок нового випуску привілейованих акцій та звичайних акцій, випущених раніше. Відношення

привілейованих акцій до звичайних – 0,35. Компанією випущено 2000 привілейованих акцій з номінальною вартістю 100 грн., річним дивідендом 12 грн. та витратами на випуск 2,5%. Ціна звичайної акції 20 грн, розмір дивіденду 1,4 грн. Прогнозується постійне зростання дивідендів на 6%. Ставка податку на прибуток 20%. Розрахувати вартість капіталу кожного джерела, а також середньозважену вартість (СЗВ) власного капіталу компанії в цілому.

Завдання 4. Розрахуйте теперішню вартість 1000 грн., які будуть отримані через 12 років, зважаючи на те, що ставка дисконтування становить 7%.

Завдання 5. Розрахувати майбутню вартість вкладу через 3 роки за складним відсотком, якщо початкова сума вкладу 1000 грн., річний відсоток – 15%.

Завдання 6. Компанії необхідно нагромадити 2 млн. грн. для придбання через 10 років будівлі під офіс. Найбезпечнішим способом нагромадження є придбання серій безризикових державних цінних паперів, що генерують річний дохід за ставкою 8% річних з нарахуванням процентів кожні півроку. Яким має бути початковий внесок фірми?

Завдання 7. Підприємство планує інвестувати 3,5 млн. грн. в розробку та впровадження проекту з модернізації виробництва. Розпочати роботу над проектом планується через 6 років, а до цього часу накопичувати потрібну суму, відкладаючи щоквартально однакові за величиною суми коштів на депозитний рахунок у банк під 14% річних. Визначити, якими повинні бути щоквартальні внески підприємства, щоб до запланованого часу накопичити необхідну суму коштів.

Завдання 8. У вашому розпорядженні є 10 млн. грн.. Ви хотіли б потроїти цю суму через 7 років. Яким є мінімально прийнятне значення процентної ставки?

Завдання 9. Розрахувати розмір інфляційної премії, якщо річний реальний середньо ринковий рівень доходу на інвестиції – 20%, темп інфляції 25% в рік.

Завдання 10. Фірмі необхідно нагромадити 2 млн грн. для придбання через 10 років будівлі під офіс. Найбезпечнішим способом нагромадження є придбання серій безризикових державних цінних паперів, що генерують річний дохід за ставкою 8 % річних з нарахуванням процентів кожні півроку. Визначте необхідний початковий внесок фірми.

Завдання 11. Розрахуйте теперішню вартість 10-ти річного ануїтету вартістю 100 грн., за ставкою 20 % річних.

Завдання 12. Фірмі необхідно оцінити вартість капіталу проекту. Джерелами фінансування є кредит банку під 20 % річних, залучення інвесторів під випуск простих акцій з дивідендами 10 % та реінвестиції з планованою дохідністю 5 %. Вартість проекту — 1 млн 200 тис. грн. Реінвестиції становлять 300 тис. грн., емісія планується у розмірі 600 тис. грн.

Завдання № 13. Розрахуйте теперішню вартість двох грошових потоків. Перший розміром 623 грн. буде отримано через 8 років, другий – 1092 грн. буде отримано ще через 6 років після першого. Процентна ставка становить 7%.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Для фінансування інвестиційної діяльності компанія використала різні джерела. Ставка податку на прибуток дорівнює 20%. За даними наведеними в таблиці розрахуйте середньозважену вартість фінансування компанії.

Варіант 1.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номінал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	100	10	15	-	-	
Привілейовані акції	10	10	12	-	-	
Облігації	4	1000	10	5	-	
Банківський кредит	-	-	-	-	25	80

Варіант 2.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номінал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	70	5	13	-	-	
Привілейовані акції	10	5	10	-	-	
Облігації	3	1000	9	3	-	
Банківський кредит	-	-	-	-	20	50

Варіант 3.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номінал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	70	10	12	2	-	-
Привілейовані	10	10	10	2	-	-

акції						
Облігації	5	1000	9	3	-	-
Банківський кредит	-	-	-	-	27	60

Варіант 4.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номинал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	90	7	12	2	-	-
Привілейовані акції	10	7	10	2	-	-
Облігації	8	1000	9	4	-	-
Банківський кредит	-	-	-	-	30	50

Варіант 5.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номинал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	100	10	15	2	-	-
Привілейовані акції	20	10	12	2	-	-
Облігації	9	1000	10	3	-	-
Банківський кредит	-	-	-	-	28	90

Завдання 2. Розрахувати майбутню реальну вартість інвестицій якщо початковий розмір інвестиції 1000 грн., строк інвестицій *A*, річний складний відсоток *B*, темп інфляції *B*.

<i>Варіант</i>	<i>A, роки</i>	<i>B, %</i>	<i>B, %</i>
1	2	14	10
2	3	16	11
3	2	18	12
4	3	14	13
5	2	16	14

Завдання 3. Розрахувати розмір інфляційної премії, якщо річний реальний середньо ринковий рівень доходу на валютні інвестиції – *A*, темп інфляції – *B*.

<i>Варіант</i>	<i>A, %</i>	<i>B, %</i>
1	10	15
2	12	14
3	13	16
4	11	12
5	14	18

Завдання 4. У вашому розпорядженні є *A* тис. грн. Ви хотіли б потроїти цю суму через *B* років. Яким є мінімально прийнятне значення процентної ставки?

<i>Варіант</i>	<i>A, тис. грн.</i>	<i>B, років</i>
----------------	---------------------	-----------------

1	15	4
2	20	3
3	30	4
4	25	5
5	20	4

Завдання 5. Розрахувати майбутню вартість вкладу через A років за складним відсотком, якщо початковий вклад B тис. грн., річний відсоток – B .

<i>Варіант</i>	<i>A, роки</i>	<i>B, тис. грн..</i>	<i>B, %</i>
1	4	10	16
2	3	5	18
3	2	3	14
4	5	5	13
5	3	10	15

Завдання 6. Розрахуйте теперішню вартість 10-річного анuitету вартістю A тис. грн., за ставкою B .

<i>Варіант</i>	<i>A, тис. грн.</i>	<i>B, %</i>
1	1000	14
2	2000	15
3	1000	13
4	3000	12
5	2000	12

Завдання 7. Розрахуйте теперішню вартість двох грошових потоків. Перший розміром A буде отримано через B років, другий – B буде отримано ще через Γ років після першого. Процентна ставка становить D .

<i>Варіант</i>	<i>A, грн.</i>	<i>B, років</i>	<i>B, грн.</i>	<i>\Gamma, років</i>	<i>D, %</i>
1	620	5	1090	2	7
2	850	6	1800	3	8
3	680	4	820	3	7
4	920	5	1200	5	8
5	750	4	800	4	9

Теми рефератів:

1. Теорія вартості грошей: основні принципи та методи оцінки.
2. Ресурси суб'єктів інвестиційної діяльності та теорія граничної ефективності інвестування Кейнса.
3. Ресурси суб'єктів інвестиційної діяльності та теорія граничної ефективності інвестування Тобіна.
4. Середньозважена вартість капіталу.
5. Вплив гірингу на вартість капіталу.

6. Вибір і обґрунтування ставки дисконтування для розрахунків.
7. Методика дисконтування в проектному аналізі.
8. Відмінність між балансовим прибутком і грошовим потоком за проектом.
9. Урахування матеріальних і нематеріальних грошових потоків.
10. Зміст концепції зміни вартості грошей з часом. Визначення теперішньої вартості капіталу.
11. Урахування інфляції при проведенні розрахунків в інвестиційного проекту.

Література основна [14; 16; 17; 19-23; 27-29; 31-35; 40-42; 47; 48; 50; 53; 56]
додаткова [69; 74; 78]

Тема 3. Технологія розробки інвестиційного проекту та його складові

Етапи процесу інвестування. Етапи розробки інвестиційного проекту. Ідентифікація проекту. Бізнес-план проекту як концентроване відображення його економічного аспекту.

Основний зміст проекту. Опис компанії (базового підприємства, на яке орієнтовано проект). Продукт, на виготовлення якого проект спрямовано. Сфера діяльності (галузь проекту). Маркетинговий план і стратегія. Виробничий план проекту. Підбір персоналу та соціальний аспект проекту. Управління проектом та організація його реалізації. Фінансовий план проекту.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика етапів процесу інвестування.
2. Життєвий цикл проекту: характеристика фаз і стадій реалізації проекту.
3. Зміст стратегічного планування проекту.
4. Зміст оперативного планування проекту.

5. Структура бізнес-плану. Характеристика його складових (фінансова, маркетингова, виробнича, організаційна складові тощо).

6. Характеристика етапів реалізації інвестиційного проекту.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Ідентифікація проекту (визначення масштабу, галузі, складу, виду, типу, джерел фінансування, періодів реалізації).

Теми рефератів:

1. Зміст, послідовність та напрями аналізу інвестиційного проекту.

2. Зміст методики UNIDO щодо оцінки і аналізу інвестиційних проектів.
3. Етапи процесу інвестування.
4. Технологія розробки бізнес-плану інвестиційного проекту.
5. Ідентифікація проекту.
6. Етапи розробки інвестиційного проекту.
7. Визначення відповідності інвестиційного проекту стратегії розвитку підприємства.

Література основна [13; 16; 17; 19-23; 27-29; 31-35; 40-44; 47; 48; 51-54; 56; 60]
додаткова [66; 69; 71]

Тема 4. Аналіз і прогнозування фінансового стану підприємства та оцінювання його інвестиційної привабливості

Оцінка реалістичності проекту з урахуванням організаційних, адміністративних, юридичних аспектів його реалізації, відповідності внутрішніх і зовнішніх умов. Життєвий термін проекту.

Аналіз зовнішніх умов проекту. Інвестиційна привабливість галузі (місце галузі в економіці, організація, рівень державного втручання, технічна база і виробничий апарат, соціальна значимість тощо), регіону (наявність інвестиційної інфраструктури, рівень соціального розвитку, наявність ресурсів тощо), підприємства. Співвідношення проекту і базового підприємства.

Фінансовий аналіз. Цілі, завдання та моделі фінансового аналізу. Оцінювання фінансового стану і фінансових результатів діяльності фірми. Фінансове планування в проектному аналізі. Аналіз відповідності фінансових потоків за проектом (доходів і витрат). Планування прибутку.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Визначення інвестиційної кредитоспроможності підприємства-позичальника.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Цілі, завдання та моделі фінансового аналізу.
2. Оцінювання фінансового стану і фінансових результатів діяльності фірми.
3. Прогнозування обсягів продажу і витрат за проектом.
4. Джерела фінансування та розрахунок бюджету проекту.
5. Фінансове планування у проектному аналізі.

6. Фактори інвестиційної привабливості підприємства.
7. Показники, що використовуються для визначення фінансового стану підприємства у проектному аналізі.
8. Принципи формування структури джерел фінансування проекту.
9. Елементи фінансового плану.
10. Мета і призначення балансу грошових потоків.

Теми рефератів:

1. Аналіз зовнішніх умов проекту (прогнозованість макроекономічної ситуації; монетарної політики, стан платіжного балансу країни; податкова система; стан фінансового ринку та банківської системи тощо).
2. Оцінка інвестиційної привабливості галузі.
3. Оцінка інвестиційної привабливості регіону.
4. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств.
5. Вплив зовнішніх чинників на реалізацію проекту в сучасних умовах економіки України.
6. Інвестиційний комплекс країни.
7. Юридичні умови реалізації проекту (законодавча та нормативна база; укладені чи підготовлені договори; установчі документи, свідоцтво про право власності на майно, інтелектуальну власність тощо).
8. Фінансово-економічний аналіз стабільності підприємства, на базі якого реалізується проект (аналіз грошових потоків, ліквідності балансу, платоспроможності, фінансової стабільності, поточної ринкової вартості тощо).

*Література основна [12; 13; 16; 17; 19-23; 27-29; 31-35; 39; 47; 48; 56; 57]
додаткова [68; 69]*

Тестове завдання до змістового модуля 1

1. Інвестиційні рішення — це:

- а) рішення, пов'язані з придбанням активів.
- б) рішення, пов'язані із залученням коштів для фінансування інвестицій.
- в) рішення, пов'язані з реалізацією окремого інвестиційного проекту.

2. Бюджетування капіталу — це:

- а) складання бюджету капіталу.
- б) складання бюджету інвестиційного проекту.
- в) вкладання капіталу в активи, вартість яких перевищує їх ціну.

3. Метою фірми щодо бюджетування капіталу є...

- а) максимізація прибутку і мінімізація витрат.
- б) створення максимально можливої величини багатства для акціонерів.
- в) захоплення та утримання максимально можливої частки ринку.

4. Інвестиційна програма — це:

- а) програма реалізації інвестиційного проекту.
- б) програма планування сукупних та індивідуальних грошових потоків як за окремими проектами, так і за напрямками діяльності фірми.
- в) система взаємопов'язаних інвестиційних проектів, що мають спільні цілі, єдині джерела фінансування та органи управління.

5. Інвестиційний проект — це:

- а) визначений перелік документів і рекомендацій, необхідних для реалізації інвестиційної пропозиції.
- б) сукупність заходів, що передбачають певні вкладення капіталу з метою отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому.
- в) сукупність різних видів діяльності, спрямованих на реалізацію інвестиційної стратегії.

6. Порівняно до фінансового, особливостями реального інвестування є:

- а) високий рівень ліквідності;
- б) низька здатність генерувати прибуток;
- в) висока здатність генерувати прибуток;
- г) високий ступінь проти інфляційного захисту;
- д) низький рівень проти інфляційного захисту.

7. Інвестиційна операція, пов'язана з заміною або доповненням парку устаткування новими видами, спрямована на просте відтворення активної частини виробничих основних фондів, є такою формою реального інвестування як:

- а) придбання цілісного майнового комплексу;
- б) модернізація;
- в) реконструкція;
- г) відновлення устаткування;
- д) інноваційне інвестування в нематеріальні активи.

8. Реальні інвестиції, що здійснюються за рахунок відтворення засобів праці, що були спожиті у виробничому циклі, є інвестиціями:

- а) валовими;
- б) оновлення;
- в) розширення.

9. Сукупність об'єктів (або їх частин) основного, підсобного та обслуговуючого призначення, енергетичного, транспортного і складського господарства, зв'язку, інженерних комунікацій, благоустрою, що забезпечують випуск продукції або надання послуг, передбачених проектом, визначається як:

- а) черга будівництва;
- б) будова;
- в) пусковий комплекс;

- г) об'єкт будівництва;
- д) цілісний майновий комплекс.

10. Інвестиційна пропозиція, спрямована на заміну активів, які майже виробились або потребують високих витрат на підтримання в робочому стані, і яка не призводить до значного покращення діяльності, є пропозицією:

- а) скорочення витрат;
- б) розширення;
- в) заміщення;
- г) нової продукції;
- д) стратегії;
- е) статутної діяльності.

11. Юридична (фізична) особа, яка видає замовлення на виконання робіт (послуг) на будівництво об'єктів, укладає підрядний договір (контракт), контролює вартість будівництва за строками введення, якість виконаних робіт та здійснює їх оплату, -це:

- а) інвестор;
- б) замовник;
- в) забудовник.

12. Інвестиції, що спрямовані на створення і відновлення основних фондів і фінансуються за рахунок державного бюджету та бюджетних позичок, визначаються як:

- а) державні капітальні вкладення;
- б) державні централізовані капітальні вкладення;
- в) змішані капітальні вкладення.

13. Господарський об'єкт із завершеним циклом виробництва продукції (робіт, послуг) – це:

- а) черга будівництва;
- б) пусковий комплекс;
- в) об'єкт будівництва;
- г) цілісний майновий комплекс.

14. Інвестиційна пропозиція, що стосується вже існуючих продуктів і спрямована на збільшення обсягів виробництва, поліпшення сервісних і дистрибуторських можливостей, підвищення якості продукту або для підтримки чи зміцнення конкурентної позиції фірми, є пропозицією:

- а) скорочення витрат;
- б) розширення;
- в) заміщення;
- г) нової продукції;
- д) стратегії;
- е) статутної діяльності.

15. Сукупність будівель та споруд (об'єктів), будівництво та реконструкція яких здійснюється, як правило, за єдиною проектно-кошторисною документацією із зведеним кошторисним розрахунком вартості будівництва, - це:

- а) черга будівництва;
- б) будова;

- в) пусковий комплекс;
- г) об'єкт будівництва;
- д) цілісний майновий комплекс.

16. Юридична особа, яка забезпечує фінансування капітальних вкладень та їх освоєння підрядним або господарським способом, - це:

- а) інвестор;
- б) замовник;
- в) забудовник

17. Інституційним інвестором, що здійснює прямі інвестиції з метою отримання повного контролю, є:

- а) фінансова група;
- б) інвестиційна компанія;
- в) холдингова компанія;
- г) фінансова компанія.

18. Інвестори – це суб'єкти інвестиційної діяльності, які:

- а) приймають рішення про вкладання власних коштів в об'єкти інвестування;
- б) приймають рішення про вкладання власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування;
- в) забезпечують реалізацію інвестицій, виступаючи в ролі кредиторів;
- г) приймають рішення про вкладання коштів на підставі доручення кредитора.

19. Обсяг валових інвестицій відрізняється від обсягу чистих інвестицій розміром:

- а) амортизаційного фонду;
- б) виплачених податків;
- в) зміни цін;
- г) використання в інвестиціях позичкових коштів.

20. Придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, основних та нематеріальних фондів, які підлягають амортизації, це:

- а) пряма інвестиція;
- б) реальна інвестиція;
- в) капітальна інвестиція;
- г) реінвестиція ;
- д) фінансова інвестиція.

21. Інституційний інвестор, що фінансує обране за певним критерієм, визначене, досить вузьке коло інших компаній, не здійснює диверсифікації вкладень не володіє контрольними пакетами акцій компаній, що нею фінансуються, є:

- а) інвестиційною компанією;
- б) фінансовою компанією;
- в) холдинговою компанією.

22. Система (сукупність) документів і організаційних заходів, необхідних для здійснення інвестиційного рішення, - це:

- а) бізнес-план;
- б) інвестиційний проект.

23. Обмежена за часом цілеспрямована зміна системи зі встановленими вимогами до якості результатів, можливими межами витрат коштів та ресурсів і специфічною організацією з розробки та реалізації, є:

- а) інвестиційною діяльністю;
- б) інвестиційним проектом;
- в) бізнес-планом.

24. Які з перелічених ознак є характеристиками інвестиційної привабливості галузі:

- а) соціальна значущість галузі (кількість робочих місць, середня заробітна плата, соціальна орієнтація продукції тощо);
- б) рівень державного регулювання в галузі;
- в) рівень профспілкового руху в галузі;
- г) умови виходу на ринок галузі.

25. Середньо терміновим є інвестиційний проект з тривалістю:

- а) до 1 року;
- б) до 3 років;
- в) до 5 років;
- г) до 10 років;
- д) понад 10 років.

26. Впровадження передових технологій без зміни профілю виробництва, відповідає такій формі інвестиційного проекту, як:

- а) нульовий проект;
- б) реконструкція;
- в) розширення.

27. Детальне опрацювання проекту, що передбачає укладання контрактів, участь у тендерах, оцінку пропозицій та проведення переговорів, відповідає такій фазі інвестиційного циклу, як:

- а) передінвестиційна;
- б) інвестиційна;
- в) експлуатаційна.

28. Переобладнання діючих цехів та об'єктів основного, підсобного та обслуговуючого призначення, як правило, без розширення існуючих будівель і споруд основного призначення, пов'язане з удосконаленням виробництва та підвищенням його техніко-економічного рівня на основі досягнень НТП, що здійснюється з метою збільшення виробничих потужностей, поліпшення якості продукції чи зміни її номенклатури, без збільшення кількості працівників при одночасному поліпшенні умов праці, є:

- а) придбанням цілісного майнового комплексу;
- б) розширенням;
- в) реконструкцією;
- г) відновленням устаткування;
- д) інноваційним інвестуванням в нематеріальні активи.

29. Короткострокові заходи, що здійснюються на експлуатаційній фазі інвестиційного проекту, і спрямовані на реорганізацію фінансового управління, управління запасами, попереджувальне технічне обслуговування, що не потребують значних капіталовкладень, це:

- а) діагностика підприємства;
- б) моніторинг проекту;
- в) реабілітація підприємства;
- г) експертиза проекту.

30. Фірми, що здійснюють розробку на договірних засадах документації – інформаційної, науково-технічної, проектно-кошторисної - на основі сформованих баз даних про умови розміщення об'єктів, галузеві, територіальні та міжрегіональні рівні конкуренції, нормативи, технічні умови виробництва, регіональні рівні цін на інвестиційні товари, є:

- а) фірмами-девелоперами;
- б) фірмами-ріелтерами;
- в) інжинірінго-консалтинговими фірмами;
- г) аудиторськими фірмами.

30. Амортизаційні відрахування:

- а) відносять до залучених джерел фінансування.
- б) відносять до запозичених джерел фінансування.
- в) відносять до власних джерел фінансування.
- г) не є джерелом фінансування інвестицій.

31. До причин, що зумовлюють зміну вартості грошей у часі, відносять такі фактори, як:

- а) ставка рефінансування та облікова ставка центрального банку.
- б) інфляція та переважання особистих витрат;
- в) інвестиційні можливості та ризик;
- г) амортизаційна політика підприємства, що визначає перенесення поточної вартості основних фондів рівними частинами на вартість виробленої продукції;
- д) відповіді а) та в).
- е) відповіді а) та б).

32. Чим вищий ризик очікуваних грошових потоків, тим:

- а) вищу ставку дисконтування необхідно використати.
- б) вищою буде їх теперішня вартість.
- в) нижчою буде їх теперішня вартість.
- г) нижчою буде прибутковість інвестиційного проекту.

33. Основу грошового потоку за інвестиціями становлять:

- а) дохід за певний період і суми амортизації матеріальних й нематеріальних активів;
- б) нерозподілений прибуток і дебіторська заборгованість;
- в) прибуток і кредиторська заборгованість;
- г) чистий прибуток і суми амортизації матеріальних і нематеріальних активів;
- д) середньоарифметичні значення різниці між доходами та збитками за досліджуваний період часу;
- е) усі варіанти є неправильними;
- ж) усі разом варіанти є правильними.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Функціональні аспекти проектного аналізу в сфері реального інвестування

Тема 5. Оцінка фінансової спроможності проекту

Структура фінансового плану проекту. Обсяг і структура інвестиційних витрат за проектом. Джерела фінансування проекту. Інвестиції в основні, оборотні засоби, науково-дослідні розробки.

Поточні доходи від проекту. Поточні витрати на виробництво. Змінні та умовно-постійні витрати. Аналіз відповідності фінансових потоків за проектом (доходів і витрат) в цілому та на кожному відрізку реалізації проекту. Планування прибутку (поточний прибуток і прибуток за проектом в цілому). Звіт про рух грошових коштів за проектом. Прогноз показників бухгалтерського балансу до завершення реалізації проекту. Прогноз фінансової віддачі проекту. Оцінка фінансової здійснюваності проекту. Фінансово-економічний аналіз стабільності підприємства, на базі якого реалізується проект.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Структура фінансового плану проекту (прогнози доходів і витрат, грошових потоків, активів та пасивів, графіки погашення заборгованості, засоби фінансування тощо).
2. Складові поточних доходів та витрат за проектом. Змінні та умовно-постійні витрати.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Складові звітності: бухгалтерський баланс, звіт про прибуток та збиток, звіт про рух грошових коштів. Структура та використання для аналізу проекту.
2. Фінансові коефіцієнти, що застосовуються для оцінки ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності підприємства тощо. Зміст, нормативні значення та порядок обчислення.
3. Функції фінансового менеджера в процесі формування фінансового плану.

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Порядок формування Балансу за проектом:

Приватний підприємець створює підприємство з виробництва виробів з пластмаси:

- 1) підприємство зареєстроване зі статутним фондом 200 тис. грн.(02.03.08р.);
- 2) підприємство отримає банківську позичку на 100 тис. грн. (04.03.08р.);
- 3) придбано технологічне обладнання вартістю 150 тис. грн. та сировина для забезпечення виробничого процесу на суму 100 тис. грн. (10.03.08р.);

4) підприємство виробило і реалізувало продукцію на суму 150 тис. грн. (30.03.08р.) При цьому було витрачено заготовлену сировину на 50 тис. грн. та оплачені загальні (постійні) витрати у сумі 30 тис. грн. У результаті прибуток підприємства становив 70 тис. грн., з яких 17,5 тис. грн. (25%) підприємство повинно виплатити до держбюджету у вигляді податку на прибуток.

Визначте розмір чистого прибутку підприємства, та послідовно заповніть таблицю.

<i>АКТИВИ</i>	<i>Тис. грн.</i>	<i>ПАСИВИ</i>	<i>Тис. грн.</i>
Грошові кошти		Акціонерний капітал	
Матеріальні запаси		Банківська позичка	
Обладнання		Заборгованість по виплатам	
		Прибуток	
<i>Сума активів</i>		<i>Сума пасивів</i>	

Завдання 2. Формування „Звіту про рух грошових коштів. На прикладі умовного підприємств поетапно сформуєте „звіт про рух грошових коштів”.

1) при створенні нового підприємства планують: залучити кошти інвестора на суму 800 тис. грн., а на 400 тис. грн.. отримати банківську позику; придбати обладнання для організації виробництва на суму 1 млн. грн., загальні витрати першого місяця становитимуть 10 тис. грн.;

2) для придбання сировини і матеріалів планується витратити 290 тис. грн., а дефіцит обігових коштів покрити короткостроковою банківською позичкою у розмірі 350 тис. грн., сплатити відсотки за користування позичковим капіталом;

3) запланований обсяг реалізації продукції на третій місяць – на 610 тис. грн.; придбання сировини і матеріалів (змінні витрати) для безперервності забезпечення виробництва – 290 тис. грн.; сплатити відсотки за користування позичковим капіталом;

4) запланований обсяг реалізації продукції на 4 місяць – на 820 тис. грн., погашення короткострокового кредиту – 350 тис. грн. та виплата відсотків.

<i>Назва статті</i>	<i>1-й міс.</i>	<i>2-й міс.</i>	<i>3-й міс.</i>	<i>4-й міс.</i>
<i>Обсяг продажу</i>				
<i>Змінні витрати</i>				
<i>Операційні (загальні витрати)</i>				
<i>Відсотки по кредитах</i>				
<i>Податки та інші виплати</i>				
<i>Грошовий потік від виробничої діяльності</i>				
<i>Витрати на придбання активів</i>				
<i>Надходження від реалізації активів</i>				
<i>Грошовий потік від інвестиційної діяльності</i>				
<i>Акціонерний капітал</i>				
<i>Позичковий капітал</i>				
<i>Виплати на погашення позичок</i>				
<i>Виплати дивідендів</i>				
<i>Грошовий потік від фінансової діяльності</i>				
<i>Баланс коштів на початок періоду</i>				
<i>Баланс коштів на кінець періоду</i>				

Завдання 3. Підприємству для здійснення інвестиційного проекту потрібно 10 млн дол. За наведеною у таблиці структурою капіталу за різними варіантами проекту визначте, який із варіантів слід вибрати.

Показник	Одиниця виміру	Варіант				
		1	2	3	4	5
Загальна сума інвестиційних ресурсів: у тому числі:		10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
— власний капітал	тис. дол.	10 000		5000	7000	3000
— позичковий капітал (довгостроковий кредит)			10 000	5000	3000	7000
Рентабельність власного капіталу	%	25	25	25	25	25
Процентна ставка за кредит	%	20	20	20	20	20

Розрахуйте коефіцієнт заборгованості та ефект фінансового лівериджу. Чи вплине на вибір оптимальної структури капіталу зниження процентної ставки за кредит до 15 %?

Завдання 4. За наведеними даними обґрунтуйте доцільність реалізації проекту.

1) Обсяги продажу:

Показник	Рік 1	Рік 2	Рік 3	Рік 4	Рік 5
Обсяг виробництва, од.	4500	4500	4500	4500	4500
Фізичний обсяг реалізації, од.	4000	4500	4500	4500	4500

Ціна одиниці продукції — 1000 дол.; товар обкладається ПДВ та акцизним збором (10 %); плата відвантаженої продукції за фактом.

Розрахуйте виручку від реалізації та чистий обсяг продажу.

2) *Розрахуйте загальний обсяг капітальних витрат, якщо:* будівельно-монтажні роботи — 1300 тис. дол.; обладнання — 700 тис. дол.; накладні витрати — 150 тис. дол. Усі витрати буде здійснено в першому році проекту.

3) *Розрахуйте загальний обсяг прямих поточних витрат для кожного року проекту, якщо:* прямі матеріальні витрати — 125 дол. на одиницю продукції; заробітна плата — 62,5 дол. на одиницю продукції. Додаткові виплати в рахунок оплати праці плануються в розмірі 9 % від заробітної плати.

4) *Розрахуйте загальний обсяг амортизації для кожного року проекту якщо* обладнання вноситься до третьої групи.

5) *Розрахуйте загальний обсяг операційних витрат для кожного року проекту, якщо:* рентні платежі — 50 тис. дол.; збори до Державного інноваційного фонду — 1 % від чистого обсягу продажу; виплата процентів за короткостроковий кредит — 50 тис. дол.; виплата процентів за довгостроковий кредит банку — 15 % від загальної суми кредиту (1,5 млн дол.) зі сплатою у другому році; маркетингові витрати — 500 тис. дол.; витрати на обслуговування виробничого процесу — 400 тис. дол.; оплата послуг зв'язку та банків — 80 тис. дол.; оплата аудиторських послуг — 50 тис. дол.; оплата комунальних послуг — 60 тис. дол.; оплата ремонтно-сервісних послуг — 55 тис. дол.; офісно-господарські витрати — 100 тис. дол.; представницькі витрати — 2 % виручки від реалізації; витрати на відрядження — 50 тис. дол.; позавиробничі витрати — 140 тис. дол.

6) *Узагальніть розрахунки поточних витрат на виробництво та збут продукції в таблиці.*

7) *Розрахуйте план прибутку і баланс грошових потоків, використовуючи наявні дані, а також такі показники:* податок на прибуток — 30 %, земельний податок — 20 тис. дол.; доходи від участі в діяльності інших підприємств (нараховані у вигляді процентів на акції) — 250 тис. дол. щорічно.; доходи від реалізації матеріальних цінностей та майна, залишкова вартість яких: у першому році проекту — 200 тис.

дол., у другому році проекту — 300 тис. дол.; продаж цінних паперів залученим інвесторам — 1 млн дол. у першому році проекту. Дивіденди залученим інвесторам (10 %) виплачуватимуться з року, наступного за відкритою передплатою на акції.

На першому році проекту планується: погасити дебіторську заборгованість на суму 1660 тис. дол.; одержати довгостроковий кредит банку (повернення з другого року проекту рівними частками протягом трьох років) — 1,5 млн дол. трьома траншами: перший рік — 0,5 млн дол., другий — 0,5 млн дол., третій — 0,5 млн дол.

Процент за довгостроковим кредитом банку — 15 % зі сплатою у другому році; виплати за раніше взятим довгостроковим кредитом банку — 1 млн дол. у першому році.

Грошові кошти на початок першого року — 1689 тис. дол.; тимчасово вільні грошові кошти 0,5 млн дол. у другому році розміщено на депозит під 20 % з виплатою з третього року проекту. Фінансовий резерв — 10 % від грошових витрат.

8) Розрахуйте мінімально необхідну суму грошових коштів в обороті для другого і третього року проекту, якщо цикл обороту коштів становить 60 днів.

9) Розрахуйте загальну суму податків, зборів і відрахувань, які необхідно буде сплатити у зв'язку з реалізацією проекту.

Теми рефератів:

1. Фінансовий план інвестиційного проекту: зміст формування та складові.
2. Фінансовий аналіз проекту. Функції фінансового менеджера.
3. Способи фінансування інвестиційних проектів.
4. Постійні та змінні витрати за проектом.
5. Аналіз фінансових ризиків проекту.
6. Аналіз збалансованості фінансових потоків за проектом.
7. Аналіз експлуатаційних (поточних) витрат за проектом.
8. Планування прибутку в інвестиційному проекті.

*Література основна [14; 16; 17; 19-23; 27-29; 31-35; 39-42; 47; 48; 53; 57;]
додаткова [79]*

Тема 6. Аналіз комерційної здійснюваності проекту

Структура маркетингового плану. Аналіз повноти обсягу та комплексності маркетингових заходів за проектом. Розробленість і привабливість продукції проекту. Вибір цінової політики. План просування товару на ринок. Методи прогнозування попиту.

Комерційний аналіз проекту. Аналіз конкурентноздатності продукту. Реальність очікуваних обсягів продажу за проектом (ціна, кількість продаж). Можливості матеріально-технічного забезпечення виробництва. Розрахунок мінімально необхідних обсягів продажу для забезпечення окупності проекту.

Оцінка відповідності показників проекту середньогалузевому рівню. Планований період освоєння виробництва та виходу на цільові показники проекту по виробництву, продажу, прибутку.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Складові маркетингового плану проекту та їх характеристика:

- ✓ макроекономічний аналіз середовища,
- ✓ аналіз конкурентного середовища,
- ✓ характеристика потенційного споживацького сегменту,
- ✓ політика ціноутворення і вибір моменту виведення товару на ринок,
- ✓ заплановані обсяги реалізації,
- ✓ способи просування товару (послуги),
- ✓ мережа реалізації тощо.

3. Методи прогнозування попиту з урахуванням конкурентної ситуації на ринку.

4. Характеристика стадій комерційної визначеності проекту (аналіз попиту і стратегії його розвитку; аналіз ринкового середовища; наявність стратегії проекту; маркетингова концепція).

5. Складові матеріально-технічного забезпечення виробництва (умови доставки та зберігання матеріальних ресурсів, аналіз розміру та структури витрат виробництва, аналіз умовно-постійних витрат, резерви зниження витрат).

6. Аналіз беззбитковості виробництва: умови, припущення, розрахунок.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Види цін. Фактори, що визначають вибір політики ціноутворення.

2. Організація реклами та просування продукту (послуги).
3. Резерви проекту: фінансові, маркетингові, технічні, трудові.
4. Можливості модифікації чи переорієнтації проекту за продукцією, організацією збуту, організацією виробництва, обладнанням, персоналом.

Завдання до практичного заняття:

Задача № 1 Нехай підприємство виробляє і продає 100 тис. виробів за місяць при ціні одиниці 2,5 грн. При заданому обсязі виробництва сумарні витрати дорівнюють 170 тис. грн, з них постійні витрати 70 тис. грн.

Знайти точку беззбитковості. Визначити прибутки (збитки) за заданих умов.

Визначити прибутки (або збитки) при збільшенні та зменшенні обсягів виробництва на 50 тис. виробів.

Задача № 2. Нехай підприємство виробляє продукцію по ціні 2 грн/од. Умовно-постійні витрати складають 15 тис. грн. на місяць. Беззбиткову роботу підприємства забезпечує випуск 13000 одиниць продукції щомісячно.

Визначити обсяг виробництва продукції за якого буде досягнуто рівень рентабельності виробництва 25%.

Задача № 3. Підприємство має намір придбати технологічну лінію з виробництва валів. За якого мінімального обороту це придбання окупиться, якщо змінні витрати у перерахунку на один вал становлять 80 грн., постійні витрати (оренда, комунальні платежі, заробітна плата тощо) – 5 млн грн. на місяць. Вартість одного валу 120 грн.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Нехай підприємство виробляє і продає A тис. виробів за місяць при ціні одиниці B грн. При заданому обсязі виробництва сумарні витрати дорівнюють V тис. грн, з них постійні витрати Γ тис. грн.

Знайти точку беззбитковості. Визначити прибутки (збитки) за заданих умов. Визначити можливі прибутки (або збитки) якщо постійні витрати зменшаться на 20%, а змінні зростуть на 5%.

Варіант	A, тис. виробів	B, грн.	V, тис. грн.	Γ, тис. грн.
1	100	2,5	170	70
2	85	2,5	160	70

3	90	5,0	230	80
4	80	7,0	180	65
5	100	3,5	180	70

Завдання 2. Нехай підприємство виробляє продукцію по ціні A грн/од. Умовно-постійні витрати складають B тис. грн. на місяць. Беззбиткову роботу підприємства забезпечує випуск V одиниць продукції щомісячно. Метою підприємства є досягнення щомісячно прибутку D тис. грн. Визначити яку кількість виробів необхідно виготовити для отримання заданого прибутку.

Варіант	A , грн./одиниця	B , тис. грн.	V , одиниць	D , тис. грн.
1	2	15	13000	5
2	5	25	10000	7
3	20	55	5000	20
4	15	60	12000	10
5	7	44	8000	10

Теми рефератів:

1. Напрями аналізу маркетингового плану проекту.
2. Зміст маркетингового плану інвестиційного проекту.
3. Характеристика способів просування продукту (послуги).
4. Вибір політики ціноутворення, та фактори, що її визначають.
5. Складові макроекономічного аналізу середовища.
6. Напрями і джерела аналізу конкурентного середовища.
7. Критерії визначення та характеристика потенційного споживацького сегменту.
8. Складові плану просування товару на ринок.
9. Інтенсивність використання ресурсів за проектом. Оцінка рівня ресурсозбереження.
10. Розрахунок планового період освоєння виробництва та виходу на цільові показники проекту по виробництву й обсягам реалізації

Література основна [16-23; 28; 29; 31-35; 47-48]

Тема 7. Оцінка ефективності проекту

Концепція визначення ефективності проекту як співвідношення витрат та результатів. Розрахунок показників чистої приведеної вартості проекту (NPV).

Період окупності проекту. Внутрішня норма прибутковості (IRR). Переваги та недоліки методів чистої приведеної вартості та внутрішня норма прибутковості. Коефіцієнт ефективності інвестицій. Показник фондівіддачі. Порівняння проектів з різними періодами життя. Оцінка проекту з урахуванням інфляції.

Оцінки ефективності проектів, які передбачають державну або регіональну фінансову підтримку. Показник інтегрального бюджетного ефекту.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Система кількісних показників оцінки інвестиційних проектів. Їх характеристика:

- ✓ чиста приведена вартість;
- ✓ внутрішня норма прибутковості;
- ✓ індекс прибутковості;
- ✓ період окупності;
- ✓ фондівіддача.

Завдання до практичного заняття:

Завдання №1. Фірма має намір придбати обладнання вартістю 20 тис. грн. Розраховано, що річна економія від установавання цього обладнання становитиме 5 тис. грн., тривалість експлуатації 5 років, а залишкова вартість – 1000 грн. Чи доцільним є придбання такого обладнання, якщо норма доходності на інвестиції становить 10%.

Завдання №2. Впровадження проекту з початковими інвестиціями в розмірі 500 тис. грн. передбачає такі грошові надходження протягом 4-х років: 1 рік – 90 тис. грн., 2 рік – 170 тис. грн., 3 рік – 250 тис. грн., 4 рік – 110 тис. грн.

Розрахувати строк окупності інвестиційного проекту за допомогою спрощеного показника, а також більш точним методом.

Завдання №3. Визначити внутрішню норму доходності проекту придбання обладнання вартістю 20 тис. грн. Розраховано, що річна економія від установавання цього обладнання становитиме 5 тис. грн., тривалість експлуатації 5 років.

Завдання №4. Оберіть найбільш ефективний проект серед двох запропонованих, якщо ставка дисконтування становить 10%. Обидва проекти вимагають однакових обсягів початкових інвестицій в розмірі 400 тис. грн. та

розраховані на однаковий термін – 3 роки. Перший проект передбачає таких щорічних надходжень по проекту: 150 тис. грн., 200 тис. грн., 250 тис. грн. Другий проект передбачає таких щорічних надходжень по проекту: 250 тис. грн., 200 тис. грн., 150 тис. грн.

Завдання №5. Оберіть найбільш ефективний проект серед двох запропонованих, якщо ставка дисконтування становить 20%. Обидва проекти вимагають однакових обсягів початкових інвестицій в розмірі 400 тис. грн. Перший проект розраховано на 4 роки і передбачає таких щорічних надходжень по проекту: 100 тис. грн., 150 тис. грн., 200 тис. грн., 250 тис. грн. Другий проект розраховано на 3 роки і передбачає таких щорічних надходжень по проекту: 250 тис. грн., 200 тис. грн., 150 тис. грн.

Завдання №6. Підприємство розглядає інвестиційний проект – придбання технологічної лінії. Вартість лінії – 15 млн. грн., термін експлуатації – 5 років, знос на обладнання вираховується за методом прямолінійної амортизації (20% на рік), виручка від реалізації продукції по роках прогнозується в таких обсягах: 10200 тис. грн., 11100 тис. грн., 12300 тис. грн., 12000 тис. грн., 9000 тис. грн.(без ПДВ). Поточні витрати складають у перший рік – 5100 тис. грн. і щорічно збільшуються на 4%. Ставка податку на прибуток – 30%, а ціна авансованого капіталу – 14%. Визначте чистий приведений дохід за проектом та індекс прибутковості.

Завдання № 7. Визначте чистий приведений дохід за проектом, якщо проект розраховано на три роки і прогноз надходжень по рокам складає: 80 тис. грн., 100 тис. грн., 120 тис. грн. Початкові інвестиції становили 220 тис. грн., ставка дисконтування – 20%.

Завдання № 8. Початковий обсяг інвестицій, вкладений у створення підприємства становить 2300 тис. грн. На фінансування активної частини основних фондів використано 40% початкового обсягу інвестицій. Кількість працюючих на підприємстві – 400 осіб. Обсяг чистого прибутку від основної діяльності – 35 тис. грн. Розрахувати капіталоозброєність та механоозброєність проекту.

Завдання № 9. Визначте внутрішню норму прибутковості проекту і порівняйте з очікуваною інвестором доходністю інвестицій на рівні 40 %. Зробіть висновок щодо доцільності реалізації проекту.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту (витрати на виробництво), тис. грн.</i>
0	100	-	-
1	-	200	150
2	-	250	180
3	-	250	170

Задача № 10. Проект, що потребує інвестицій у розмірі 160 тис. грн., передбачає отримання річного доходу в розмірі 30 тис. грн. протягом 15 років. Оцініть доцільність такої інвестиції, якщо коефіцієнт дисконтування 15%.

Задача № 11. Проект, що потребує інвестицій у розмірі 160 тис. грн., передбачає отримання річного доходу в розмірі 30 тис. грн. протягом 15 років. Оцініть доцільність такої інвестиції, якщо коефіцієнт дисконтування 15 %.

Задача 12. Розрахуйте теперішню вартість проектів А і Б, маючи на увазі, що ставка дисконтування становить 0 %, 10 % та 20 %.

Показник	Проект А	Проект Б
Початкові витрати (грн.)	1200	1200
Надходження коштів (грн.)		
1-й рік	1000	100
2-й рік	500	600
3-й рік	100	1100

Який з проектів є кращим за кожної ставки дисконтування? Чому вони не дають однакових результатів?

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Оберіть кращий проект, використовуючи значення чистої приведеної вартості та індексу прибутковості. Ставка дисконтування становить 20%.

Варіант 1.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
0	110	-	-
1	-	160	120
2	-	170	130
3	-	180	140
4	-	190	140
Проект Б			
0	340	-	-
1	-	800	600

2	-	800	610
3	-	810	610

Варіант 2.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	160	270	210
2	-	280	220
3	20	290	220
4	-	300	225
Проект Б			
1	360	750	600
2	-	750	590
3	-	760	590

Варіант 3.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	160	250	180
2	-	270	190
3	20	270	195
4	-	280	200
Проект Б			
1	390	800	650
2	-	800	620
3	-	800	620

Варіант 4.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	170	300	220
2	-	330	220
3	-	340	230
4	-	350	250
Проект Б			
1	370	780	630
2	-	780	635
3	-	770	630

Варіант 5.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	200	300	210
2	-	330	240

3	20	330	235
4	-	340	240
Проект Б			
1	310	750	550
2	-	740	550
3	-	740	540

Завдання 2. Впровадження проекту з початковими інвестиціями в розмірі *A* тис. грн. передбачає такі грошові надходження протягом 4-х років: 1 рік – *Б* тис. грн., 2 рік – *В* тис. грн., 3 рік – *Г* тис. грн., 4 рік – *Д* тис. грн.

Розрахувати строк окупності інвестиційного проекту за допомогою спрощеного показника, а також більш точним методом.

<i>Варіант</i>	<i>A, тис. грн</i>	<i>Б, тис. грн.</i>	<i>В, тис. грн.</i>	<i>Г, тис. грн.</i>	<i>Д, тис. грн.</i>
<i>1</i>	500	90	170	250	110
<i>2</i>	980	120	280	280	250
<i>3</i>	640	110	150	190	190
<i>4</i>	760	110	220	260	260
<i>5</i>	820	190	190	260	260

Завдання 3. Визначте внутрішню норму прибутковості проекту і порівняйте з очікуваною інвестором доходністю інвестицій на рівні 30 %. Зробіть висновок щодо доцільності реалізації проекту.

Варіант 1.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту, тис. грн.</i>
1	200	400	300
2	50	450	330
3	-	450	300

Варіант 2.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту, тис. грн.</i>
1	100	230	170
2	-	270	180
3	-	200	150

Варіант 3.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту, тис. грн.</i>
1	100	200	150
2	-	250	180
3	-	250	170

Варіант 4.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту, тис. грн.</i>
1	100	200	150
2	-	250	180
3	-	250	170

1	250	200	150
2	-	300	200
3	-	350	200

Варіант 5.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту, тис. грн.</i>
1	200	250	150
2	-	260	150
3	-	270	150

Завдання 4. Купівля нового обладнання за A тис. грн. дає можливість підприємству отримати економію на витратах по B , тис. грн. протягом V років, залишкова вартість обладнання через цей термін складає Γ тис. грн. Необхідна норма доходності для інвестора складає D %. Визначте :

- ✓ чи доцільно реалізовувати даний проект;
- ✓ за допомогою графіка визначте внутрішню норму доходності проекту;
- ✓ якому проекту слід віддати перевагу якщо альтернативний проект має індекс прибутковості 1,1.

<i>Варіант</i>	<i>A, тис. грн.</i>	<i>B, тис. грн.</i>	<i>V, років</i>	<i>\Gamma, тис. грн.</i>	<i>D, %</i>
1	30	7	6	2	10
2	25	6	5	1	15
3	20	6	4	1	15
4	30	7	5	3	10
5	35	5	7	5	15

Теми рефератів:

1. Дохідність залученого капіталу: визначення, економічна сутність, формула.
2. Особливості розрахунку та використання показника періоду окупності, переваги та вади методу.
3. Особливості розрахунку та використання показника внутрішньої норми доходності, переваги та вади методу.
4. Індекс прибутковості: визначення, економічна сутність, формула.
5. Класифікація методів оцінювання реальних інвестиційних проектів.
6. Особливості розрахунку та використання показника чистої теперішньої вартості, переваги та вади методу.

Література основна [14; 16; 17; 19-25; 27-29; 31-35; 39-42; 47-48; 53; 54; 60]
додаткова [69; 79]

Тема 8. Визначення інвестиційного ризику проекту

Сутність та класифікація інвестиційних ризиків. Аналіз повноти відображення в проекті можливих проблем реалізації. Фактори систематичного та несистематичного ризиків. Потенційні фактори ризику за проектом. Ступень можливого впливу на проект: втрата прибутку, втрата доходу, втрата активів.

Наявність варіантних розрахунків за проектом. Кількісна оцінка інвестиційного ризику. Наявність в проекті типових заходів зменшення інвестиційного ризику. Аналіз чутливості реагування проекту на основні фактори ризику. Визначення розрахунковим шляхом найбільших ризиків проекту (рейтинг факторів ризику). Сценарії умов реалізації проекту та оцінка ризиків за ними.

Метод стандартного середньоквадратичного відхилення. Коефіцієнт варіації.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Класифікація інвестиційних ризиків (загальноекономічний, правовий, політичний; маркетинговий, технічний, фінансовий, екологічний; систематичні та несистематичні ризики). Поясніть відмінності між ризиками: проектним, підприємницьким, фінансовим і портфельним.

2. Способи запобігання проектним ризикам. Характеристика заходів зменшення інвестиційного ризику: диверсифікація, наявність резервів і запасів (матеріальних, фінансових, часових), наявність договірної супроводу проекту, потенційна ліквідність вартості активів проекту, детальність розробки та планування, інформаційне забезпечення, ознаки монопольності продукції проекту, страхування активів, організація охорони матеріальних цінностей в ході реалізації проекту тощо.

3. Характеристика кількісних методів вимірювання ризиків:

- ✓ аналіз прогнозних сценаріїв;
- ✓ стандартне середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації;
- ✓ аналіз чутливості реагування.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Етапи управління інвестиційними ризиками.

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Компанія отримала три варіанти прогнозних сценаріїв проекту А:

- ✓ за сприятливого розвитку та піднесеного стану економіки прогноз прибутку – 420 тис. грн.,
- ✓ в умовах стабільності – 370 тис. грн.;
- ✓ в умовах спаду економіки – 290 тис. грн.

Розрахуйте стандартне середньоквадратичне і коефіцієнт варіації та порівняйте з проектом Б CV якого дорівнює 0,06.

Завдання №2. Базовий розрахунок чистої приведеної вартості проекту базувався на наступних даних: початкові інвестиції складають 200 тис. грн.; прогнозований обсяг реалізації продукції відповідно до трьох років – 450 од., 500 од., 500 од.; ціна за одиницю продукції (незмінна) – 600 грн.; собівартість продукції відповідно до трьох років - 500 грн., 450 грн., 450 грн., ставка дисконтування – 10%.

Розрахунок варіативних значень чистої приведеної вартості базується на припущенні, що можлива наступна зміна факторів:

- ✓ обсяг реалізації відповідно до трьох років – 495 од., 550 од., 550 од.;
- ✓ прогнозована ціна реалізації - 660 грн.;
- ✓ собівартість продукції відповідно до трьох років – 550 грн., 495 грн., 495 грн.;
- ✓ ставка дисконтування – до 20%.

Оцініть значення факторів, що впливають на значення чистої приведеної вартості та визначте їх рейтинг, систематизувавши отримані значення в таблиці.

Фактор, вплив якого досліджується	Зміна фактора, %	Базове значення NPV	Нове значення NPV	Зміна NPV, %	Зміна NPV на 1% зміни фактора, %	Рейтинг фактора

Завдання №3 . Інвестор має таку інформацію щодо можливих обсягів продажу нового продукту і відповідних імовірностей:

Можливий рівень сприймання продукції (можлива реакція ринку)	Обсяг продажу (од. товару)	Імовірності
Низький	10	0,1
Середній	30	0,3
Високий	45	0,4
Дуже високий	60	0,2

Визначте: а) очікуване значення продажу нового продукту; б) стандартне відхилення.

Завдання №4. Виконайте аналіз чутливості інвестиційного проекту, визначте найважливіші змінні проекту, їх граничне значення, допустимі зміни та рейтинг впливу на результативну кількість за наведеними нижче даними.

Передбачається, що початкові інвестиції проекту — 2 млн грн., ціна реалізації — 50 грн., витрати на оплату праці у розрахунку на одиницю продукції — 15 грн., матеріальні витрати — 10 грн., з яких витрати на електроенергію — 8 грн. У разі нормального завантаження виробничих потужностей підприємство зможе випускати 600 тис. виробів на рік. Термін реалізації проекту — 8 років, дисконтна ставка — 12 %.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання №1. За двома проектами були отримані по три прогнози оцінки вірогідного доходу. За допомогою стандартного середньоквадратичного відхилення і коефіцієнту варіації визначте, якому з проектів віддасть перевагу інвестор, що не схильний до ризику.

<i>Варіант роботи</i>	<i>Варіант розрахунку</i>	<i>Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.</i>	
		<i>Проект А</i>	<i>Проект Б</i>
<i>1</i>	<i>1</i>	110	400
	<i>2</i>	103	417
	<i>3</i>	95	440
<i>2</i>	<i>1</i>	55	155
	<i>2</i>	65	172
	<i>3</i>	71	161
<i>3</i>	<i>1</i>	710	410
	<i>2</i>	680	440
	<i>3</i>	671	417
<i>4</i>	<i>1</i>	21	122
	<i>2</i>	30	135
	<i>3</i>	27	129
<i>5</i>	<i>1</i>	180	80
	<i>2</i>	150	60
	<i>3</i>	160	49

Теми рефератів:

1. Методи зменшення інвестиційних ризиків за проектом..
2. Методи аналізу та оцінки ризиків реалізації проекту.
3. Методи кількісної оцінки інвестиційних ризиків проекту.
4. Класифікація інвестиційних ризиків.
5. Етапи управління інвестиційними ризиками.
6. Оцінка захищеності проекту від інвестиційного ризику.

7. Аналіз чутливості реагування як метод аналізу ризику.
8. Використання методу прогнозних сценаріїв для оцінки ризиків.
9. Поправка на ризик: метод еквівалента достовірності.

*Література основна [16-17; 19-25; 26-29; 31-35; 40-43; 47-48]
додаткова [69; 70; 79]*

Тема 9. Аналіз виробничого плану проекту

Складові виробничого плану. Інжиніринг проекту.

Номенклатура продукції. Календарний план випуску продукції. Організація зберігання та транспортування готової продукції. Оперативні плани роботи виробничих підрозділів. Способи організації робіт за проектом. Плани-графіки та організація матеріально-технічного забезпечення виробництва. Розрахунок необхідних виробничих запасів. Організація контролю якості продукції. Запланована продуктивність праці. Календарний графік технічного обслуговування устаткування, планово-попереджувальні ремонтів. Плани технічної модернізації обладнання в процесі реалізації проекту. Потенційні можливості нарощування виробництва. Коефіцієнт використання виробничих потужностей. Коефіцієнт завантаження обладнання.

Контрольні питання до семінарського заняття:

2. Характеристика складових виробничого плану проекту:

- ✓ виробничий апарат;
- ✓ календарні плани випуску продукції;
- ✓ система контролю та забезпечення належної якості продукції;
- ✓ організація матеріально-технічного забезпечення виробництва;
- ✓ організація зберігання та транспортування матеріальних ресурсів і готової продукції;

✓ план технічного обслуговування устаткування.

3. Алгоритм проведення технічного аналізу проекту. Критерії вибору технології виробництва.

Теми рефератів:

1. Способи організації робіт за проектом (підрядний, господарський, змішаний).
2. Аналіз контрактного забезпечення проекту.
3. Методи, що використовуються для організації контролю якості продукції.

4. Принципи розрахунку необхідних виробничих запасів.
5. Аналіз технічної бази проекту (обладнання і технологія).
6. Критерії оцінки технічних та технологічних рішень проекту.
7. Критерії відбору технології виробництва.
8. Параметри оцінки виду устаткування та аналіз умов його установки.
9. Цілі й зміст технічного аналізу та його місце у підготовці інвестиційного проекту.

Література основна [16; 17; 19-23; 27-29; 31-35; 40-42; 47-48]
додаткова [69; 70; 82]

Тема 10. Аналіз соціальних аспектів проекту

Оцінка соціальної значущості продукції проекту. Кількість нових робочих місць. Зовнішній та внутрішній соціальний вплив проекту.

Характеристика персоналу. Виробничий та адміністративно-управлінський апарат. Запланований рівень оплати праці, відповідність середньо галузевим показникам. Мотивація праці. Система матеріального стимулювання.

Умови праці, режим роботи, коефіцієнт змінності роботи персоналу. Техніка безпеки. Заплановані витрати на соціально-культурні заходи. Екологічна безпека проекту.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Ключові аспекти соціального планування: наявність трудових ресурсів; характеристики способу життя населення в зоні впливу проекту тощо).
2. Напрями внутрішнього та зовнішнього впливу проекту.
3. Критерії характеристики персоналу: фахова, кваліфікаційна підготовка, освіта, досвід роботи, кількість працівників.

Теми рефератів

1. Аналіз узгодженості проекту із зовнішнім соціальним середовищем.
2. Система стимулювання персоналу та мотивації праці.
3. Структура опису соціальної характеристики регіону, де реалізовуватиметься проект.
4. Аналіз соціальної значимості продукту (послуги) проекту.
5. Планування та структура витрат на забезпечення соціально-культурних заходів проекту.

6. Екологічна експертиза проекту.

Література основна [16; 17; 19-23; 28; 29; 47; 48]

Тема 11. Організація управління проектом. Прийняття рішень у проектному аналізі.

Організаційна форма управління проектом. Функції процесу управління.

Функції фінансового менеджменту. Календарний план реалізації проекту.

Капітальний та поточний бюджети проекту. Організація моніторингу проекту.

Відповідність системи управління внутрішній структурі проекту. Зміни системи управління в залежності від етапу проектного циклу і зовнішніх умов.

Управління: технічною базою проекту; виробництвом; збутом продукції; персоналом. Застосування методів зменшення ризиків при реалізації проекту. Управління фінансами проекту.

Експертиза проекту. Види експертиз документів обґрунтування інвестування. Комплексний характер оцінки проекту й прийняття рішень. Імовірнісний характер оцінки проекту. Принципи прийняття рішень. Оцінка відповідності проекту стратегії розвитку базового підприємства. Рекомендації щодо доробки проекту.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика функцій процесу управління (планування, організаційна, контролю).

2. Оперативне управління та його складові.

3. Зміст і мета розробки капітального та поточного бюджету проекту. Їх відмінності.

4. Зміст моніторингу інвестиційного проекту. Характеристика видів моніторингу. Показники моніторингу.

5. Експертизи проекту: зміст, напрями, загальна схема.

6. Типові причини припинення робіт за проектом. Характеристика форм виходу з проекту.

Теми рефератів:

1. Процес управління проектом: планування, організація, контроль.

2. Організація оперативного управління проектом.

3. Моніторинг реалізації проекту: цілі; види; суб'єкти, що здійснюють.

4. Причини припинення робіт за проектом. Форми виходу з проекту.
5. Аналіз потенційних можливостей виходу з проекту.
6. Критерії прийняття рішення в проектному аналізі.
7. Типові помилки при реалізації проекту.
8. Порядок проведення експертизи інвестиційного проекту.
9. Проектний контроль, контроль на стадії реалізації проекту.
10. Цілі постаудиту інвестиційних проектів. Програма постаудиту інвестиційних проектів.
11. Види експертиз документів обґрунтування інвестування: технічна, юридична, економічна.

Література основна [14; 16; 17; 19-23; 27-35; 40-42; 47-49; 58]
додаткова [81; 87; 96; 97]

Тестове завдання до змістового модуля 2

1. До капітальних витрат проекту належать:

- а) сировина і матеріали;
- б) витрати на придбання будівель та устаткування;
- в) амортизація основних фондів;
- г) оплата праці.

2. Вартість основних засобів, що складається з суми витрат, пов'язаних із виготовленням, придбанням, доставкою, спорудженням, встановленням, страхуванням під час транспортування, державною реєстрацією, реконструкцією та іншими удосконаленнями основних засобів, - це:

- а) відновна вартість основних засобів;
- б) первісна вартість основних засобів;
- в) балансова вартість основних засобів.

3. Фінансовий документ, що відображає операційну діяльність підприємства (процес виробництва та збуту продукції або послуг) за певні періоди часу (місяць, квартал, рік), - це:

- а) Баланс;
- б) Звіт про прибутки та збитки;
- в) Звіт про рух грошових коштів.

4. У балансі підприємства у статті „Довгострокові фінансові вкладення” відображаються:

- а) довгострокові (на строк понад 1 рік) інвестиції підприємства у доходні активи інших підприємств, господарських товариств;
- б) інвестиції у процентні облігації внутрішніх державних і місцевих позик;
- в) вартість незакінченого будівництва, але не перекритого джерелами фінансування;
- г) вклади у статутні фонди спільних підприємств;
- д) витрати на незавершене будівництво і незавершені роботи (послуги);

е) витрати на не закінчені до кінця звітнього періоду роботи з капітального ремонту основних засобів.

5. Чи підлягають оподаткуванню податком на додану вартість операції з передачі основних фондів як внеску до статутних фондів юридичних осіб (в обмін на їх корпоративні права):

- а) так;
- б) ні.

6. Доходи, що отримані від ліквідації обладнання (з урахуванням витрат на його демонтаж) є складовою частиною потоку реальних грошей від:

- а) фінансової діяльності;
- б) інвестиційної діяльності;
- в) операційної діяльності.

7. Відсотки за довгострокові позики відносяться до:

- а) грошового відтоку за операційною діяльністю;
- б) грошового відтоку за фінансовою діяльністю;
- в) грошового припливу за фінансовою діяльністю;
- г) грошового відтоку за інвестиційною діяльністю.

8. До складу валових витрат можуть бути віднесені будь-які витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів у сумі, що не перевищує певний відсоток від сукупної балансової вартості основних фондів на початок року і дорівнює:

- а) 20%;
- б) 15%;
- в) 10%;
- г) 5%;
- д) 3%.

9. Прибуток від інвестиційного проекту після оподаткування, але перед нарахуванням амортизації, виплатою відсотків і дивідендів, є:

- а) балансовим прибутком від інвестиційного проекту;
- б) грошовим потоком від інвестиційного проекту.

10. У балансі підприємства у статті „Незавершені капітальні вкладення” знаходять відображення:

- а) вартість незакінченого будівництва;
- б) вартість закінченого будівництва, але не перекритого джерелами фінансування;
- в) вартість будівельних матеріалів, конструкцій, деталей, інших матеріальних цінностей, призначених для капітального будівництва;
- г) сума податку на землю, що зайнята під забудову;
- д) витрати на незавершене виробництво і незавершені роботи (послуги);
- е) витрати на не закінчені до кінця звітнього періоду роботи з капітального ремонту основних засобів.

11. Фінансовий документ, що відображає фінансовий стан підприємства не за визначений період часу (місяць, квартал, рік), а на певний момент, і свідчить наскільки стійким є фінансове становище (платоспроможність, ліквідність) підприємства, що реалізує проект у конкретний момент:

- а) Баланс;

- б) Звіт про прибутки та збитки;
- в) Звіт про рух грошових коштів.

12. До поточних витрат проекту не належать:

- а) сировина і матеріали;
- б) витрати на придбання будівель та устаткування;
- в) амортизація основних фондів;
- г) оплата праці.

13. Чи відповідають елементи поточних витрат за інвестиційним проектом переліку елементів витрат на виробництво (сировина, матеріали, паливо, зарплата, амортизація тощо):

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

14. Олігополія – це структура галузі, за якої:

- а) на ринку домінує одна компанія, що здійснює контроль на більш ніж 50% ринку;
- б) на ринку домінує кілька великих компаній, що контролюють значну частину ринку (наприклад, понад 80%);
- в) на ринку представлена значна кількість компаній галузі, частка кожної з яких не дозволяє здійснювати контроль за ринком.

15. Спосіб фінансування компанією власних дій за рахунок чистого прибутку, нерозподіленого серед акціонерів, це:

- а) самофінансування;
- б) корпоратизація;
- в) трастинг;
- г) факторинг;
- д) франчайзинг.

16. Аналіз точки беззбитковості проекту визначає:

- а) мінімально необхідний обсяг фінансування проекту;
- б) мінімально необхідний обсяг позики;
- в) припустимий рівень витрат за проектом;
- г) мінімально необхідний обсяг виробництва для покриття витрат за проектом.

17. Виберіть два основні принципи розробки фінансового плану проекту:

- а) деталізація з точністю до дня, тижня, декади;
- б) відповідність доходів і витрат проекту для кожного періоду;
- в) обґрунтування витрат детальними кошторисами витрат;
- г) виділення фінансових резервів для кожного періоду;
- д) диференціація за об'єктами або частинами проекту;
- е) розподіл за окремими етапами чи роботами.

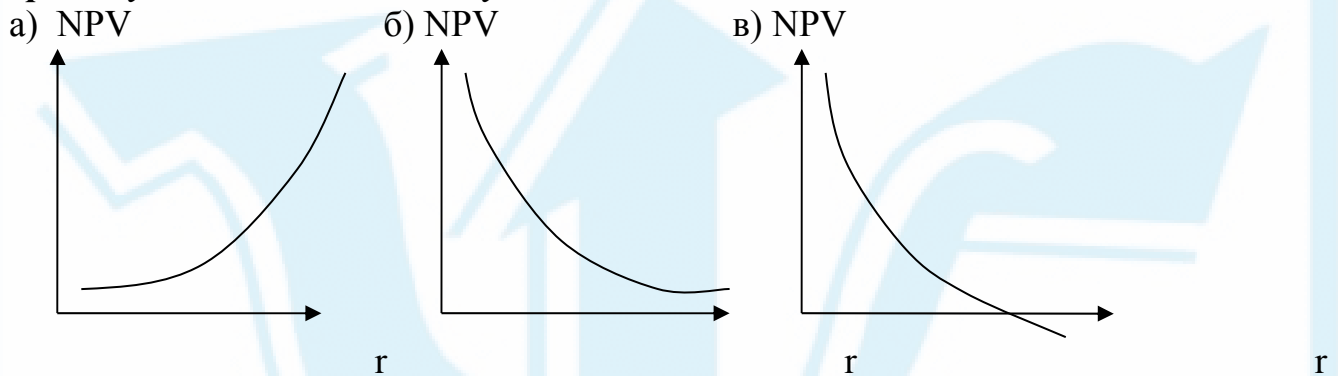
18. Визначте, за якої умови використання у проектному фінансуванні позичкового капіталу є обґрунтованим:

- а) якщо обсяг інвестування перевищує власні кошти інвестора;
- б) якщо очікувана доходність інвестицій перевищує ціну позичкового капіталу;
- в) якщо використання позики дає змогу збалансувати фінансові потоки за проектом.

19. Визначити точку безбитковості проекту, якщо прогнозована ціна одиниці продукції – 10 грн., змінні витрати на одинцю продукції – 4 грн., умовно-постійні щомісячні витрати за проектом – 60 тис. грн.:

- а) 10 тис. одиниць;
- б) 20 тис. одиниць;
- в) 30 тис. одиниць.

20. Оберіть малюнок, що відбиває залежність чистої приведеної вартості проекту від ставки дисконту:

20. Значення Індексу прибутковості, що свідчить про те, що проект є прийнятним, відповідає:

- а) $IP \leq 0$;
- б) $IP \geq 0$;
- в) $IP \leq 1$;
- г) $IP \geq 1$;

21. Оберіть визначення економічного змісту показника чистої приведеної вартості проекту:

- а) сумарний поточний прибуток за проектом;
- б) усі прибутки від реалізації проекту, скориговані на розмір інфляції;
- в) сумарна за всіма роками життя проекту приведена до поточного періоду різниця між прибутками і витратами за проектом.

22. З якою метою застосовується дисконтування при обґрунтування проекту:

- а) для врахування ризику;
- б) для врахування інфляції;
- в) для врахування доходності фінансового ринку;
- г) для приведення в порівнянні умови за чинником часу.

23. Якій кількісній мірі відповідає показник періоду окупності для позитивної оцінки проекту інвестором:

- а) менше 1 року;
- б) менше 2 років;
- в) від 2 до 4 років;
- г) менше загального терміну життя проекту;
- д) менше періоду, що визначений для повного погашення зобов'язань по борговому фінансуванню проекту;
- е) менше 10 років.

24. З яким показником порівнює інвестор внутрішню норму прибутковості проекту, приймаючи рішення щодо його ухвалення:

- а) з фондоддачею;
- б) з середньою ринковою доходністю;
- в) з очкуваною рентабельністю інвестицій.

26. Значення чистої приведеної вартості, що свідчить про те, що проект є прийнятним, відповідає:

- а) $NPV \leq 0$;
- б) $NPV \geq 0$;
- в) $NPV \leq 1$;
- г) $NPV \geq 1$.

27. Якщо ставка дисконту визначена на рівні 10%, а очікуваний темп інфляції складає 18% річних, то скорегована ставка з урахуванням інфляції дорівнюватиме:

- а) 11,8 %;
- б) 18%;
- в) 19,8 %;
- г) 28%;
- д) 29,8%.

28. Розрахуйте значення чистої приведеної вартості для проекту, що передбачає початкові інвестиції - 200 тис. грн., поточний прибуток протягом трьох років по 100 ти. грн., ліквідаційна вартість активів – 50 тис. грн., ставка дисконту – 20%:

- а) -39,36 тис. грн.;
- б) 39,58 тис. грн.;
- в) 50 тис. грн.;
- г) 123,84 тис. грн.

29. Визначити рентабельність власного капіталу інвестора в 500 тис. грн., якщо при загальному досягнутому рівні річного прибутку 30 коп. на кожну гривню вкладень він користувався позиковим капіталом у 300 тис. грн. під 20% річних:

- а) 10%;
- б) 18%;
- в) 25%;
- г) 30%;
- д) 36%.

30. Визначте, чи була досягнута мета інвестування у досягненні 30% прибутковості, якщо за рік активи інвестора зросли на 120 тис. грн. і під кінець року становили 700 тис. грн.:

- а) так;
- б) ні.

31. Якщо 100 тис. грн. інвестуються з прибутковістю в 20% при прогнозованій інфляції в 10%, то капітал на кінець року має зрости до:

- а) 110 тис. грн.;
- б) 120 тис. грн.;
- в) 132 тис. грн.;

г) 140 тис. грн.

32. Якщо ставка дисконту визначена на рівні 10%, то коефіцієнт дисконтування для другого року реалізації проекту дорівнюватиме:

- а) 0,10;
- б) 1,10;
- в) 1,21;
- г) 1,33.

33. Визначте термін окупності чотирирічного проекту, за яким передбачено початкові інвестиції в перший рік – 180 тис.грн., обсяг реалізації продукції – 140 тис. грн.. щорічно, витрати на виробництво – 80 тис. грн.. щорічно, ставка дисконту – 10%:

- а) менше 3 років;
- б) від 3 до 4 років;
- в) від 4 до 5 років;
- г) понад 5 років.

34. При розрахунку прибутковості інвестор вибирає ставку дисконту проекту:

- а) на рівні середньо ринкової прибутковості;
- б) на рівні депозитного відсотка в банківській системі;
- в) з урахуванням рівня ризику за проектом;
- г) на основі оцінки щодо зміни вартості грошей з часом;
- д) на основі середньозваженої вартості фінансування проекту.

35. Чи правильно вважати, що при вищій дисконтній ставці один і той самий проект має кращі показники приведеної прибутковості:

- а) так;
- б) ні.

36. Активи інвестора на початок року становили 400 тис. грн., на кінець – 500 тис. грн. Річна прибутковість інвестицій дорівнює:

- а) 20%;
- б) 25%;
- в) 50%
- г) 125%.

37. Систематичний ризик пов'язаний з:

- а) проблемами фінансування проекту;
- б) з настанням критичних для проекту подій;
- в) із загальноекономічною ситуацією у країні;
- г) з можливістю погіршення зовнішніх умов реалізації проекту.

38. При прийнятті рішення про інвестування при наявності альтернативного проекту, для інвестора не схильного до ризику, перевагу буде мати той проект, що має:

- а) менше значення коефіцієнту варіації;
- б) більше значення коефіцієнту варіації;
- в) показник коефіцієнту варіації не може бути використаний.

39. Ризик зниження прибутковості, прямих фінансових витрат, що виникає в операціях з цінними паперами у зв'язку з невизначеністю їх фінансових

результатів, можливою неефективністю виробництва, маркетинговими помилками чи прорахунками фінансового менеджменту, є:

- а) систематичним ризиком;
- б) несистематичним ризиком.

40. Оберіть з перерахованих методів ті, що дозволяють досліджувати інвестиційний ризик за проектом:

- а) аналіз чутливості реагування;
- б) визначення точки беззбитковості;
- в) метод імітаційного моделювання;
- г) чиста приведена вартість;
- д) аналіз сценарієв розвитку проекту.

41. Несистематичний ризик пов'язаний з:

- а) проблемами фінансування проекту;
- б) з настанням критичних для проекту подій;
- в) із загальноекономічною ситуацією у країні;
- г) з можливістю погіршення зовнішніх умов реалізації проекту.

42. Для визначення кількісної оцінки рівня ризику по проекту розрахуйте середньоквадратичне відхилення можливих варіантів поточного прибутку від його середнього розміру. Прогнозовані розрахунки показали однакову ймовірність варіантів отримання прибутку в 60, 80 і 90 тис. грн.:

- 5. 10 тис. грн.;
- 6. 12,5 тис. грн.;
- 7. 15 тис. грн.;
- 8. 30 тис. грн.

43. Чи можна зменшити систематичний ризик за рахунок диверсифікації портфеля інвестицій:

- а) так;
- б) ні.

44. Визначте рівень ризику за проектом, якщо розрахунки дали три варіанти можливого прибутку: 60, 80 і 90 тис. грн.:

- а) коефіцієнт варіації дорівнює 0,12;
- б) коефіцієнт варіації дорівнює 0,16;
- в) коефіцієнт варіації дорівнює 0,18;
- г) коефіцієнт варіації дорівнює 0,27.

45. Страхування перебоїв у виробництві та заключення довгострокових договорів, є заходами зменшення:

- а) фінансових ризиків;
- б) політичних ризиків;
- в) виробничих ризиків;
- г) ризиків, пов'язаних з управлінням;
- д) збутових ризиків;
- е) форс-мажорних ризиків.

46. Важко передбачувані ризики, для яких заходом зменшення є страхування відомими й надійними страховими агентствами, є:

- а) фінансовими ризиками;
- б) політичними ризиками;

- в) виробничими ризиками;
- г) ризиками, пов'язаними з управлінням;
- д) збутовими ризиками;
- е) форс-мажорними ризиками.

47. Ризики, зумовлені технічними або економічними причинами, які означають зростання витрат внаслідок помилкового розрахунку витрат на електроенергію, сировину та запаси, що призводить до перебоїв у постачанні, є:

- а) фінансовими ризиками;
- б) політичними ризиками;
- в) виробничими ризиками;
- г) ризиками, пов'язаними з управлінням;
- д) збутовими ризиками;
- е) форс-мажорними ризиками.

48. Якщо ставка дисконту визначена на рівні 20%, а очікуваний темп інфляції складає 9% річних, то скорегована ставка з урахуванням інфляції дорівнюватиме:

- а) 10,09%;
- б) 11%;
- в) 13,08%;
- г) 29%;
- д) 30,8%.

49. Організаційна форма виконання робіт, виробництва продукції та надання послуг самостійними, постійно діючими фірмами, підприємствами та організаціями на основі договорів і контрактів між інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності, є:

- а) господарським способом реалізації інвестиційних проектів;
- б) підрядним способом реалізації інвестиційних проектів;
- в) змішаним способом реалізації інвестиційних проектів.

50. Основними критеріями, за якими визначається спроможність учасників інвестиційної діяльності виконувати спеціальні види робіт у проектуванні та будівництві, є:

- а) стан виробничо-технічної бази або можливість залучення засобів виробництва для виконання робіт;
- б) склад фахівців та їх кваліфікаційний рівень;
- в) загальний обсяг виконаних робіт за певний проміжок часу;
- г) рівень якості виконуваних робіт;
- д) фінансовий стан суб'єкта інвестиційної діяльності;
- е) наявність системи контролю якості виконуваних робіт;
- ж) зазначене в пунктах а, г і д;
- з) зазначене в пунктах а, б, г і е;
- и) зазначене в пунктах а, б і е.

51. Договір на виготовлення, будівництво, установку або монтаж матеріальних цінностей, що входять до складу основних фондів замовника, може бути віднесено до довгострокових договорів (контрактів) за умови, що такий контракт планується завершити від моменту здійснення перших витрат або отримання авансу (передоплати) не раніше ніж через:

- а) 6 місяців;
- б) 9 місяців;
- в) 12 місяців;

г) 18 місяців.

52. Розрахунок за виконані будівельно-монтажні роботи здійснюється на підставі:

- а) укладених контрактів на капітальне будівництво;
- б) актів здачі-приймання виконаних робіт;
- в) фактичних витрат підрядника;
- г) проміжних платежів.

53. В інвестиційній сфері предметом підрядного договору можуть бути:

- а) вид робіт;
- б) комплекс робіт;
- в) частина проекту;
- г) інвестиційний проект;
- д) зазначене в пунктах а і б;
- е) зазначене в пунктах а, б і в;
- ж) зазначене в пунктах а, б, в і г;
- з) зазначене в пунктах в і г.

54. Послідовне спорудження для замовника кількох однотипних об'єктів або лінійно-протяжного об'єкта (автоtrasи, трубопроводу), коли роботи виконуються поетапно на кожному об'єкті або по мірі просування вздовж лінійно-протяжного об'єкта, реалізується через:

- а) наскрізний підрядний договір;
- б) поточний підрядний договір;
- в) колективний підрядний договір.

55. Якщо для виконання комплексу, виду або частини робіт підрядник залучав інші організації та фірми (субпідрядників) на основі заключення договорів, то у випадку порушення термінів, передбачених договором підряду, виконанні робіт неналежної якості, відповідальність перед замовником несе:

- а) підрядник;
- б) субпідрядник;
- в) зазначене в пунктах а і б.

56. Договір на виконання будівельних, та інженерних робіт, постачання і монтаж устаткування, за якого підрядник здійснює основну частку загальнобудівельних робіт і поставок матеріальних ресурсів для будівництва, є:

- а) субпідрядним договором;
- б) генеральним договором;
- в) договором „під ключ”;
- г) прямим договором.

57. Організаційна форма підряду, що передбачає зобов'язання підрядником виконати весь комплекс поставок матеріальних ресурсів та будівельно-монтажних робіт, коли підрядник повністю несе відповідальність за спорудження об'єкту та приймає на себе всі функції замовника стосовно інших учасників інвестиційного проекту, відповідає такій формі як:

- а) виконання робіт „під ключ”;
- б) створення підрядного угруповання (проектно-промислово-будівельного об'єднання);
- в) створення інвестиційного консорціуму впровадження проекту.

58. Договірні ціни, що використовуються для формування вартості будівництва, можуть бути:

- а) тільки твердими;
- б) тільки динамічними;
- в) як твердими, так і динамічними.

59. Проекти будівництва, що фінансуються із залученням коштів Державного бюджету, затверджуються Кабінетом Міністрів України для об'єктів загальною кошторисною вартістю:

- а) 30 млн. гривень і більше;
- б) 50 млн. гривень і більше;
- в) 100 млн. гривень і більше.

60. Організаційна форма підряду, за якої учасники інвестиційного проекту на паритетних умовах беруть участь у фінансуванні, будівництві та експлуатації об'єкту, відповідає такій формі як:

- а) виконання робіт „під ключ”;
- б) створення підрядного угруповання (проектно-промислово-будівельного об'єднання);
- в) створення інвестиційного консорціуму впровадження проекту.

61. Укладання багатостороннього договору між кількома суб'єктами інвестиційного проекту (підрядником, субпідрядними організаціями, постачальниками матеріалів, устаткування, транспортними фірмами) на спільне спорудження об'єкта для замовника, починаючи з нульового циклу і закінчуючи здачею об'єкта в експлуатацію, є:

- а) наскрізним підрядним договором;
- б) поточним підрядним договором;
- в) колективним підрядним договором.

62. Організаційна форма виконання робіт, за якої об'єкти будуються безпосередньо підприємствами або організаціями-забудовниками без залучення самостійних, постійно діючих фірм, підприємств та організацій на основі договорів і контрактів, є:

- а) господарським способом реалізації інвестиційних проектів;
- б) підрядним способом реалізації інвестиційних проектів;
- в) змішаним способом реалізації інвестиційних проектів.

63. Оберіть види моніторингу, які здійснює такий суб'єкт інвестиційної діяльності як генеральний підрядник:

- а) маркетинговий моніторинг;
- б) фінансовий моніторинг;
- в) технічний моніторинг.

64. Оперативне керування проектом – це:

- а) дії менеджерів чи інвестора щодо реалізації проекту;
- б) комплекс дій керівника проекту щодо забезпечення запланованого прибутку від використання вкладених коштів;
- в) система моніторингу та організації впливу на процес використання інвестованих коштів;
- г) сукупність щоденних конкретних дій щодо виконання плану використання засобів для одержання поточного прибутку не нижче запланованого.

65. Оперативне керування проектом передбачає:

- а) розробку календарних планів роботи з реалізації проекту;
- б) розробку капітального бюджету проекту;
- в) розробку поточного бюджету проекту;
- г) організацію моніторингу реалізації проекту;
- д) добір менеджерів і організацію їх роботи;
- е) прийняття рішень з коригування проекту;
- ж) прийняття рішень про вихід з проекту.

66. Оберіть з наведеного переліку три найважливіші принципи оперативного управління інвестиційним проектом:

- а) детальність календарних планів виконання робіт;
- б) узгодженість робіт у часі;
- в) планування резервів часу і ресурсів;
- г) постійний моніторинг;
- д) узгодженість планів доходів і витрат у часі;
- е) поділ проекту на частини й етапи і поступова реалізація проекту;
- ж) розробка детальних кошторисів поточних та інвестиційних витрат;
- з) контроль реалізації проекту за часом і вартістю.

67. Система моніторингу реалізації проекту, це:

- а) форма організації керування проектів;
- б) механізм спостереження за реалізацією проекту щодо його основних результатів;
- в) форма контролю за персоналом;
- г) форма контролю за дирекцією проекту.

68. Припинення інвестиційної діяльності проводиться:

- а) за рішенням інвесторів або правомочного органу;
- б) внаслідок стихійного лиха і запровадження надзвичайного стану;
- в) у разі оголошення інвестора банкрутом внаслідок неплатоспроможності;
- г) у разі порушення встановлених законодавством санітарно-гігієнічних, екологічних та інших норм;
- д) відповідно до пунктів а і б;
- е) відповідно до пунктів а і б;
- ж) відповідно до пунктів а, б, в і г.

69. Оберіть дві найважливіші форми виходу з проекту:

- а) продаж інвестиційного об'єкту як незавершеного будівництва;
- б) продаж діючого підприємства;
- в) продаж активів проекту частинами;
- г) відмова від реалізації проекту після підготовчого етапу з втратою витрат на проектування;
- д) залучення до проекту нових партнерів із втратою частини прав на проект.

70. Оберіть точне визначення мети керування проектом:

- а) досягнення цілей, що відповідають розробленій інвестиційній стратегії;
- б) досягнення максимально можливих темпів приросту капіталу;
- в) досягнення максимальної прибутковості при заданому рівні ризику;
- г) постійний аналіз і коригування інвестиційної програми з метою досягнення стабільних темпів зростання капіталу.

71. *Оберіть точне визначення завдання експертизи проекту:*

- а) визначення реальності досягнення інвестором визначених цілей;
- б) пошук слабких місць і помилок проекту;
- в) перевірка відповідності проекту набору стандартних вимог до проектів;
- г) оцінка потенційної ліквідності проекту;
- д) перевірка потенційної можливості реалізації проекту.

72. *Оберіть з переліку аспектів аналізу інвестиційного проекту два найважливіші:*

- а) достовірність використаної інформації;
- б) якість і повнота обґрунтувань і розрахунків;
- в) відповідність загальноекономічним умовам для інвестицій у країні;
- г) відповідність поточним критеріям прибутковості й ризику;
- д) внутрішня узгодженість проекту;
- е) відповідність зовнішньому середовищу проекту.

73. *Правомірність включення в документ додаткових умов та вимог, визначається:*

- а) формальною експертизою документів обґрунтування інвестицій;
- б) технічною експертизою документів обґрунтування інвестицій;
- в) юридичною експертизою документів обґрунтування інвестицій;
- г) економічною експертизою документів обґрунтування інвестицій.

74. *Наявність і предметність результатів патентного дослідження, що використовується для реалізації проекту, визначається:*

- а) формальною експертизою документів обґрунтування інвестицій;
- б) технічною експертизою документів обґрунтування інвестицій;
- в) юридичною експертизою документів обґрунтування інвестицій;
- г) економічною експертизою документів обґрунтування інвестицій.

75. *Механізм постійного нагляду та контролю за процесом освоєння інвестицій реалізується на такій фазі інвестиційного циклу, як:*

- а) передінвестиційна;
- б) інвестиційна;
- в) експлуатаційна;
- г) зазначені в пунктах А і Б;
- д) зазначені в пунктах Б і В;
- е) зазначені в пунктах А, Б і В.

76. *Середні за масштабом проекти потребують:*

- а) попередньої експертизу інвестиційного проекту;
- б) основну експертизу інвестиційного проекту;
- в) заключну експертизу інвестиційного проекту;
- г) зазначені в пунктах А і Б;
- д) зазначені в пунктах Б і В;
- е) зазначені в пунктах А, Б і В.

77. *Фінансовий моніторинг проекту здійснюють:*

- а) генеральний підрядник;
- б) інвестори;
- в) іжинірінгова фірма;
- г) страхова та перестрахова компанії;

- д) аудитори;
- е) фінансуючий банк;
- ж) постачальники;
- з) генеральний проєктувальник.

78. Аналіз інституціональних аспектів проєкту проводиться при:

- а) попередній експертизі інвестиційного проєкту;
- б) основній експертизі інвестиційного проєкту;
- в) заключній експертизі інвестиційного проєкту.

79. Розрахунок рейтингу проєкту проводиться при:

- а) попередній експертизі інвестиційного проєкту;
- б) основній експертизі інвестиційного проєкту;
- в) заключній експертизі інвестиційного проєкту.

80. Оцінка екологічних аспектів інвестиційного проєкту проводиться при:

- а) попередній експертизі інвестиційного проєкту;
- б) основній експертизі інвестиційного проєкту;
- в) заключній експертизі інвестиційного проєкту.

81. Оцінка проєкту за допомогою методів аналізу ризику інвестицій обов'язково застосовується для:

- а) малих інвестиційних проєктів;
- б) середніх інвестиційних проєктів;
- в) великих інвестиційних проєктів;
- г) зазначених в пунктах А, Б і В.

82. Об'єктивна та незалежна оцінка успішності витрат коштів у процесі реалізації проєкту за визначеним планом, що охоплює реалізацію проєкту від затвердження до здачі в експлуатацію, а також технічне і фінансове функціонування об'єкту після прийняття в експлуатацію, є:

- а) фінансовим аналізом;
- б) пост аудитором;
- в) моніторингом інвестиційного проєкту.

83. Визначте, яке з наведених нижче тверджень є правильним.

- а) Індекс прибутковості враховує вартість грошей у часі, але не дає можливості порівнювати різні проєкти;
- б) Індекс прибутковості не враховує вартість грошей у часі, але дає можливість порівнювати грошові потоки;
- в) Індекс прибутковості враховує вартість грошей у часі і дає можливість порівнювати проєкти;
- г) Усі твердження є неправильними.

84. Визначте, яке з наведених нижче тверджень є хибним. Постаудит:

- а) показує якість існуючих інвестиційних рішень;
- б) показує якість майбутніх інвестиційних рішень;
- в) виявляє підстави для ініціювання діяльності з унесення коректив у вже існуючі проєкти;
- г) виявляє підстави для внесення коректив у вже реалізовані проєкти.

85. Визначте, яке з наведених нижче тверджень є хибним:

- а) якщо $PI > 1$, то $NPV > 0$.

- б) якщо $PI < 0$, то $IRR < 1$.
- в) Якщо $NPV > 0$, то $PI > 1$.
- г) відповіді а) та в).
- д) Жодне з наведених.

86. Визначте повне правильне закінчення наведеного нижче твердження. Спільними для періоду окупності та дисконтованого періоду окупності є такі вади:

- а) не враховують вартість грошей у часі;
- б) потребують суб'єктивного встановлення терміну;
- в) не є інформативними щодо того, чи створює цей проект багатство;
- г) можливе ігнорування значних виплат поза межею точки окупності;
- д) відповіді в) і г);
- е) відповіді б), в) і г);
- ж) відповіді а) та в).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Управління фінансовими інвестиціями

Тема 12. Економічний зміст фінансового інвестування

Форми фінансового інвестування (вкладення капіталу в статутні фонди підприємств; в прибуткові види грошових інструментів; в прибуткові види фондових інструментів).

Політика управління фінансовими інвестиціями. Етапи формування політики управління фінансовими інвестиціями. Аналіз стану фінансового інвестування у попередньому періоді. Визначення обсягу фінансового інвестування в майбутньому періоді. Вибір форм фінансового інвестування. Оцінювання інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів Формування портфеля фінансових інвестицій.. Забезпечення ефективного оперативного управління портфелем фінансових інвестицій.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Сутність фінансових інвестицій та їх класифікація. Типи та види фінансових інвестицій.
2. Інвестиційний портфель: сутність, класифікація.
3. Принципи формування інвестиційних портфелів.
4. Характеристика етапів формування політики управління фінансовими інвестиціями.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Фондова біржа: функції, особливості створення та функціонування.

2. Фінансові посередники на ринку цінних паперів.
3. Учасники ринку цінних паперів.

Теми рефератів:

1. Ризики у фінансових інвестиціях.
2. Фондова біржа: функції, особливості створення та функціонування.
3. Особливості функціонування фондового ринку в Україні.
4. Принципи формування інвестиційних портфелів.

Література основна [1; 7; 11; 16; 17; 23; 25; 29; 33-35; 40-42; 47-48; 63]
додаткова [92; 94; 104]

Тема 13. Інструменти фінансового інвестування

Класифікація типів і видів цінних паперів. Пайові цінні папери. Звичайні акції і їх властивості. Пакет акцій. Привілейовані акції (конвертовані, викупні, з часткою участі тощо) Боргові цінні папери. Облігації. Векселі. Депозитні сертифікати. Інструменти грошового ринку і ринку капіталу. Похідні цінні папери.

Принципи обчислення вартості цінних паперів. Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів. Фундаментальний та технічний аналіз фондових інструментів. Фінансові коефіцієнти оцінки акцій (співвідношення ціни та доходу на акцію, ціни та обсягів продажу на акцію, ціни та балансової вартості активів). Фондові та біржові індекси. Характеристика іноземних (Dow Jones Index, Actuaries Share, NIKKEU тощо) та українських фондових індексів (КАС, ПФТС, WOOD тощо).

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Інструменти ринку цінних паперів та їх класифікація.
2. Критерії оцінювання інвестиційних якостей фінансових інструментів
3. Принципи оцінки вартості та доходності цінних паперів(акцій, облігацій, інвестиційних сертифікатів тощо).
4. Методи технічного та фундаментального аналізу якостей цінного паперу.

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Відомо, що очікуваний дивіденд наступного року складає 2,5 грн., прогнозовані дивіденди компанії протягом двох років зростатимуть на 15%, приріст третього року - 10%, четвертого – 8%. Необхідна ставка доходу – 10%. Розрахуйте максимальну поточну вартість даної акції.

Завдання 2. Розрахуйте стандартне середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для акції А, про яку відомо, що за останні три звітні періоди дивіденди склали, відповідно, 3 грн., 3,20 грн, 3,15 грн. Порівняйте отримані Вами значення з акцією Б, коефіцієнт варіації якої дорівнює 0,07, і зробіть висновок щодо того, якій з акцій слід віддати перевагу при включенні в портфель інвестора неохочого до ризику.

Завдання 3. Умовний інвестор сформував портфель цінних паперів за рахунок придбання наступних:

- 1) 5000 одиниць акцій підприємства А за ціною 3 грн. з доходністю 14%;
- 2) 6000 одиниць акцій підприємства Б за ціною 5 грн. з доходністю 13%;
- 3) 500 облігацій підприємства А за номіналом 1000 грн. з доходністю 10%;
- 4) 500 державних облігацій внутрішньої позики з номіналом 1000 грн. і доходністю 7%.

Розрахуйте середню доходність сформованого портфеля інвестора.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Розрахуйте поточну вартість облігації з купонною ставкою - *A*, номіналом 1000 грн. та строком погашення - *B*, якщо ставка дисконту складає - *B*. За допомогою таблиць процентного фактору теперішньої вартості та процентного фактору теперішньої вартості анuitету обрахуйте, як зміниться вартість цієї облігації за ставки дисконту – *Г*. Зробіть висновок про вплив ставки дисконту на зміну оцінки облігації.

Варіант	1	2	3	4	5
A (%)	7	8	8,5	9	9,5
B (років)	3	4	5	3	4
B (%)	8,5	9	7,5	8	8,5
Г (%)	6	7	10	10	11

Завдання 2. Дивіденди компанії щорічно зростали на *A* %. Сподіваються збереження темпів приросту. Останні щорічні дивіденди склали 2,5 грн. на акцію. Визначте вартість звичайної акції, якщо необхідна ставка доходу становить 12%.

<i>Варіант</i>	<i>A, %</i>	<i>Б, грн.</i>	<i>В, %</i>
1	7	1,5	12
2	5	1,2	11
3	4	0,8	10
4	3	0,6	11
5	5	0,9	12

Завдання 3. Акціонерне товариство „А” має сплачений статутний капітал у розмірі *A*, який складається з простих та привілейованих акцій, при цьому товариством випущено максимально можливу кількість привілейованих та *Б* звичайних акцій. Фіксована ставка дивіденду за привілейованими акціями становить *В*. За підсумками фінансового року чистий прибуток товариства становив *Г*, з яких на розвиток виробництва було спрямовано *Д*%. Ринкова ставка відсотка становить **10%**. Розрахуйте як зміниться курсова вартість простих акцій даного товариства, якщо: 1) ринкова відсоткова ставка підніметься на три відсоткові пункти; 2) ринкова процентна ставка знизиться до **6%**.

<i>Варіант</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Статутний капітал, тис. грн. (A)</i>	200	150	240	280	180
<i>Кількість звичайних акцій, тис. од. (Б)</i>	35	20	35	30	30
<i>Ставка доходу за привіл. акціями, % (В)</i>	14	11	13	10	12

Теми рефератів:

1. Акції: класифікація, особливості обігу.
2. Облігації: класифікація, особливості обігу.
3. Казначейські зобов'язання: класифікація, особливості обігу.
4. Інвестиційні сертифікати: класифікація, особливості емісії, обігу.
5. Фінансові деривативи: класифікація, особливості емісії, обігу.
6. Критерії оцінки інвестиційних якостей фінансових інструментів.
7. Принципи оцінки вартості та доходності акцій.
8. Дохідність акцій: визначення, економічна сутність, формула.
9. Фондова біржа та її сутність. Функції фондової біржі.
10. Фундаментальний аналіз фінансових інструментів.
11. Технічний аналіз фінансових інструментів.
12. Фондові індекси: сутність, значення.

Література основна [1; 16; 17; 23; 25; 29; 33-35; 40-42; 47-48; 63]
додаткова [92; 94; 104]

Тестове завдання до змістового модуля 3

1. При аналізі фінансових інструментів коефіцієнт β відображає ризик за окремим цінним папером як об'єктом фінансового інвестування. Якщо β цінного паперу більше 1, то ризик інвестування в дані цінні папери:

- а) нижче середньоринкового рівня ризику;
- б) на рівні середньоринкового рівня ризику;
- в) вище середньоринкового рівня ризику.

2. Привілейовані акції, відповідно до законодавства України, не можуть бути випущені на суму, що перевищує:

- а) 10% статутного фонду;
- б) 25% статутного фонду АТ;
- в) 50% статутного фонду АТ;
- г) обмеження не встановлене.

3. Опціон, згідно з яким покупець отримує право купити базовий актив у продавця, а продавець бере на себе безумовне зобов'язання продати базовий актив або здійснити взаєморозрахунки, є:

- а) опціоном пут;
- б) опціоном колл.

4. Чи можна вважати, що володіння привілейованими акціями, що складають 15% від розміру статутного фонду є значним пакетом, який дозволяє суттєво впливати на прийняття рішень на зборах акціонерів:

- а) так;
- б) ні.

5. Між якістю цінного папера, та його доходністю існує:

- а) прямопропорційна залежність;
- б) оберненопропорційна залежність;
- в) залежності не існує.

6. Облігації, що розміщуються за ціною, нижчою ніж їх номінальна вартість, це:

- а) відсоткові облігації;
- б) дисконтні облігації;
- в) цільові облігації.

7. Цінний папір, за якими емітент несе зобов'язання повернути у визначений строк кошти, інвестовані в його діяльність, але який не дає права власникам на участь в управлінні ділами емітента, відноситься до групи.:

- а) пайових цінних паперів;
- б) іпотечних цінних паперів;
- в) боргових цінних паперів;
- г) товаророзпорядчих цінних паперів;
- д) похідних цінних паперів.

8. За умови ліквідації акціонерного товариства пріоритет під час виконання зобов'язань мають:

- а) акції прості;
- б) акції привілейовані;
- в) облігації.

9. До похідних строкових контрактів відносяться:

- а) форварди;
- б) ф'ючерси;

- в) опціони;
 - д) опціонні сертифікати,
 - є) фондові;
 - ж) зазначені в пунктах В і Г;
 - з) зазначені в пунктах А, Б і В;
 - і) зазначені в пунктах Д і Є
- г) свопи;

10. Аналіз фондових цінностей, що передбачає вивчення фінансово-господарського стану емітента, прогнозування його майбутнього в контексті стану та ймовірних змін зовнішнього середовища господарювання, - це:

- а) технічний аналіз;
- б) фундаментальний аналіз.

11. Якщо значення коефіцієнту, що відображає співвідношення балансової і ринкової вартості (P/B) менше одиниці, це свідчить про те, що:

- а) цінний папір недооцінений;
- б) цінний папір переоцінений;
- в) не дозволяє визначити правильність оцінки цінного паперу.

12. Фондовий індекс, що віддзеркалює вартість акцій усіх корпорацій, що котируються на Нью-Йоркській, Американській фондових біржах і у позабіржовому обігу, - це:

- а) Dow Jones Index;
- б) Value Line Composite Index;
- в) NYSE Composite Index;
- г) Wilshire-5000;
- д) Standart's & Poor's Index.

13. Аналіз тенденцій розвитку ринкового курсу акцій окремого емітента, що проводиться за допомогою графіків, конфігурації яких відображають ринкову поведінку активів, є елементом:

- а) технічного аналізу ;
- б) фундаментального аналізу.

14. Кон'юнктура фондового ринку характеризується динамікою спеціальних індексів, що будуються як усереднений розмір котирувань цінних паперів обраного кола компаній. При побудові індексів стану фондового ринку використовуються наступні методи розрахунку:

- а) темпи зміни середньоарифметичної величини цін певного набору акцій;
- б) темпи зміни середньозваженої величини ціни акцій;
- в) середньоарифметичний темп зміни ціна акцій;
- г) середньо геометричний темп зміни цін акцій;
- д) зазначені в пунктах А і Б;
- е) зазначені в пунктах А, Б і Г;
- ж) зазначені в пунктах А, Б, В і Г.

15. Капіталізована вартість акцій, це показник:

- а) що, показує темпи зростання вкладеного капіталу і є різницею між сумою чистого прибутку та відсотків за користування позичковим капіталом, що поділена на балансову вартість акціонерного капіталу;
- б) що визначає ринкову вартість акцій і є добутком загальної кількості акцій даного емітента на середньозважену ціну попиту учасників ринку;
- в) що характеризує можливість продажу акцій конкретного емітента є співвідношенням загального обсягу пропозиції акцій до реального обсягу їх продажу.

16. Індекс, що найширше відображає узагальнену оцінку даних українського фондового ринку, -це:

- а) індекс КАС-20(s) простий;
- б) індекс КАС-20(w) взважений;
- в) інтегральний індекс;
- г) ПФТС- індекс;
- д) індекс ProU-50.

17. Чи може акціонерне товариство випускати облигації підприємства для покриття збитків, пов'язаних з його господарською діяльністю:

- а) так;
- б) ні;
- в) може, якщо отримало дозвіл ДКЦПФР;
- г) може, якщо розмір збитків не перевищує 2% статутного фонду.

18. Аналіз цінних паперів, що ґрунтується на минулій та поточній ринковій поведінці фондових цінностей і на підставі її аналізу дозволяє прогнозувати їх динаміку в майбутньому, - це:

- а) технічний аналіз цінних паперів;
- б) фундаментальний аналіз цінних паперів.

19. Коли дисконтна ставка на ринку зменшується раніше випущені облигації продаються за:

- а) вищою ринковою ціною;
- б) нижчою ринковою ціною;
- в) зміни ринкової ціни не відбувається.

20. Середній показник біржової активності, який узагальнює динаміку цін на цінні папери і свідчить про зміни в рівні цін за певний час, - це:

- а) курсова ціна;
- б) котирувальна ціна;
- в) біржовий індекс;
- г) середньозважена ціна.

21. Визначте, чи була досягнута мета інвестування у досягненні 30% прибутковості, якщо за рік активи інвестора зросли на 120 тис. грн.. і під кінець року становили 700 тис. грн.:

- а) так;
- б) ні.

22. Чому дорівнюватиме поточна ціна акції з постійним приростом дивідендів, якщо відомо, що останній сплачений дивіденд склав 2,4 грн., темпи приросту дивідендів зберігаються на рівні :%, а ставка дисконту на ринку складає 9%:

- а) 16,96 грн.;
- б) 28,27 грн.;
- в) 84,8 грн.

23. Облігація з номіналом 100 грн. і купонною ставкою 13% випущена на 5 років. Поточна ціна даної облигації, за умови, що ставка дисконту складає 10%, а до погашення залишилось 2 роки, становитиме:

- а) 93,39 грн.;
- б) 94,46 грн.;

- в) 105,21 грн.;
- г) 111,45 грн.;
- д) 114,52 грн.

24. Облігація випущена з номіналом 100 грн. і річною купонною ставкою 12%. За умови, що витрати на випуск складають 5%, а ставка податку на прибуток 20%, вартість залучення капіталу від такої облігації становитиме:

- а) 9,14%;
- б) 10,1%;
- в) 12%;
- г) 12,63%;
- д) 15,16%.

25. Індекс, що може використовуватися для аналізу вартості акцій певної галузі на українському ринку, -це:

- а) індекс ProU-50;
- б) інтегральний індекс;
- в) ПФТС- індекс;
- г) індекс КАС.

26. При порівнянні коефіцієнта ціна-дохід стосовно акцій декількох підприємств, більшу інвестиційну привабливість мають акції:

- а) з меншим значенням коефіцієнту;
- б) з більшим значенням коефіцієнту;
- в) не дозволяє визначити рівень інвестиційної привабливості цінного паперу.

27. Оцінки фінансових інвестицій за якої їх ринковий курс визначається внутрішньою вартістю підприємства та його корпоративних прав:

- а) технічний аналіз фондових інструментів;
- б) фундаментальний аналіз фондових інструментів.

28. Портфель, що формується за критерієм мінімізації рівня інвестиційних ризиків, виключає використання інструментів, рівень ризику яких перевищує середньо ринковий.

- а) спекулятивним портфелем;
- б) поміркованим портфелем;
- в) консервативним портфелем.

29. Скільки фінансових інструментів має бути в портфелі цінних паперів, щоб вважати його диверсифікованим:

- а) не менше 5;
- б) від 5 до 10;
- в) від 8 до 20;
- г) понад 20.

30. Інвестиційний портфель інвестора складається з трьох форм інвестицій із питоною вагою на початок року 20, 30 і 50%. Протягом року ринкова вартість кожної складової портфеля зросла відповідно на 15, 18 і 20%. Визначте середньорічну доходність портфеля:

- а) 17,7%;
- б) 18,0%;
- в) 18,4%.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. *Закон* України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.96 № 448/96-ВР
2. *Закон* України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.01 № 2299-III
3. *Закон* України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 №2121-III.
4. *Закон* України "Про загальні основи створення і функціонування спеціальних /вільних/ економічних зон" від 13.10.1992 № 2673-XII
5. *Закон* України "Про заставу". від 02.10.1992 №2654-XII
6. *Закон* України "Про зовнішньоекономічну діяльність". від 16.04.1991 №959-XII
7. *Закон* України "Про інвестиційну діяльність" від 18.09.91 № 1561-XII
8. *Закон* України "Про підприємництво". від 07.02.1991 №698-XII
9. *Закон* України "Про страхування". від 07.03.1996 №85/96-ВР
10. *Закон* України „Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96 № 93/96-ВР
11. *Закон* України „Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.06 № 3480-IV
12. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 23.02.98 № 22, Зареєстровано в МЮУ 31.03.1998 р. за № 214/2654
13. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств, Затверджено наказом Міністерства економіки України від 06.09.06 р. № 2903

Основна

14. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: К.,МП "ІТЕМ", 1995,-447 с.
15. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність. Методика та організація обліку і контролю: монографія/ Бондар М. І. - К.: КНЕУ, 2008. - 256 с.
16. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика: Навч. Посібник. К.: Знання, 2005
17. Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: Навч. посібник /[І. М. Боярко, Л.Л. Гриценко] – К.: ЦУЛ, 2011. – 400с.

18. Бузова И.А., Маховикова Г.А., Терехова В.В. Коммерческая оценка инвестиций: Учебник/Ред. Есипов В.Е.-С.Пб.:Питер, 2003 .-432 с.
19. Верба О.В., Загородніх М.О. Проектний аналіз. – К.: Наукова думка, 2000
20. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востряков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. Посіб. для самост. вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2002. – 298 с.
21. Вісящев В.А., Поважний О.С., Степанчук С.С. Теоретичні і методичні основи проектного аналізу. – Донецьк: ДонДАУ, 2003
22. Вовчак О.Д. Аналіз інвестиційних проектів: навч. посіб./ [Вовчак О.Д., О.В. Колянко, І.Б. Чікіта]. - Львів: Видавництво ЛКА, 2010. - 260 с.
23. Вовчак О.Д. Інвестування: навч. посіб./ [Вовчак О.Д.]. - Львів: "Новий Світ-2000", 2011. - 544 с.
24. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації .-К.:ВІРІ-Р,1999 .-320 с.
25. Гончаров А.Б. Інвестування: Навч. посіб./ ХДЕУ. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2004
26. Грачева М.В. Анализ проектных рисков: Учебн. пособие. – М.: ЗАО «Финстатинформ», 1999
27. Гринькова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І. Інвестиційний менеджмент – Х.: ВД «Інжек», 2005 -664с.
28. Гуторов О.І. Проектний аналіз: Навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни. – Х.: РВВ ХДАУ ім. В.В. Докучаєва, 2001. – 210 с.
29. Данілов О.Д., Івашина Г.М., Чумаченько О.Г. Інвестування: Навч. посібник. – Ірпінь, 2001
30. Договори в сфері інвестування: навч. посібник/ [Щотова Ю.М., Лазько Г.З., Бойко В.М. та ін.]. - К.: Алерта, 2015. - 192 с.
31. Єрмошенко М.М., Плужников І.О. Аналіз і оцінка інвестиційних проектів. К., 2004. – 155с.
32. Загородній А.Г., Стадницький Ю.І. Менеджмент реальних інвестицій: Навч. посіб. – К.: Знання, КОО, 2000. – 209 с.
33. Інвестиційний менеджмент: навч. посібник / О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин. Ю.О. Самура, М.Б. Шморгай; [За заг. ед.. д.е.н., проф.. О.Д. Вовчак]. - Львів: Видавництво львівської комерційної академії, 2009. – 360 с.

34. Інвестування: підруч./ [Ред. Омелянович Л.О.]. - К.: Знання, 2012. - 278 с.
35. Інвестування: підручник/ [За ред. В.Г. Федоренко, М.П. Денисенка]. - К.: Алерта, 2012. - 272 с.
36. Крупка Я.Д. Прогресивні методи оцінки та обліку інвестиційних ресурсів .- Тернопіль: Економічна думка,2000 .-354 с.
37. Крушвиц Л. Инвестиционные расчеты/Пер. с нем. под. общ. ред. В.В. Ковалева, З.А. Сабова .-СПб:Питер,2001 .-432 с.
38. Лоренс Дж. Гитман, Майкл Д. Джонк. Основы инвестирования: Пер. с англ., М. “Дело”. 1997.- 991 с.
39. Лудченко Я.О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів: Навч. Посібник. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 208с.
40. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч./ [Майорова Т. В.]. - К.: ЦУЛ, 2009. - 472 с.
41. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006
42. Музиченько А.С. Інвестиційна діяльність в Україні: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – К.: Кондор, 2005
43. Мертенс А. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. – К.: КИА, 1997.
44. Нечаєв Г.І., Коломієць О.С., Коломієць Ю.О. Введення до проектного аналізу: навч. посібник. – Луганськ: Вид-во Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля, 2003
45. Нікбахт, Гропеллі. Фінанси. Основи:-Пер.з англ. - К.,1993.-383 с.
46. Отецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії та практики.-К.: ІАЕ УААН, 2003
47. Пересада А.А., Смирнова О.О., Онікієнко С.В., Ляхова О.О. Інвестування: Навч.-метод. посібник. -К.: КНЕУ, 2001
48. Пересада А.А., Коваленко Ю.М., Онікієнко С.В. Інвестиційний аналіз: Підручник – К.: КНЕУ, 2005 -485с.
49. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом: Монографія .-К.:Лібра, 2002.-472 с

50. Пересада А.А., Майорова Т.В. Інвестиційне кредитування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002
51. Пособие ЕРНСТ энд ЯНГ по составлению бизнес-плана/ Пер. с англ., 2-е изд. - М.: “Джон Уайли энд Санз”, 1995. -224 с.
52. Роберт Н.Холт, Сет Б.Барнес. Планирование инвестиций. Пер. с англ. М.,- 118 с.
53. Сазонець І. Л., Федорова В. А. Інвестування: підруч. - К.: ЦУЛ, 2011. - 312 с.
54. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учеб. Пособие. – К.: Абсолют-В, Ольга, 1998. – 304с.
55. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 160с.
56. Телишевська Л. І., Успенко В. І. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. - Х.: Бурун-Книга, 2011. - 280 с.
57. Уолш К. Ключові фінансові показники: аналіз та управління розвитком підприємства /Пер. с англ. Лазебний Л.Л.-К.: Наукова думка, 2001.-367 с.
58. Фабоцци Фрэнк Дж. Управление инвестициями. Пер. с англ. М.: ИНФРА М, 2000
59. Федоренко В.Г. Инвестознaвство: Підручник. – 3-тє вид., допов. – К.: МАУП, 2004. -408с.
60. Циглик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І. Аналіз і розробка інвестиційний проектів: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. Літ-ри, 2005. -160с.
61. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. – К.: Знання-Прес, 2003 – 622с.
62. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции. – М.: ИНФРА-М, 1998
63. Шклярук С.Г. Финансовая система: структура, механизм функционирования, оптимизация. Финансовые рынки, финансовые институты и участники, финансовые инструменты, методы анализа, регулирование и оптимизация: Монография .-К.:Нора-принт, 2003 .-568 с.
64. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. – К: МАУП, 2004.– 213с.

65. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. – К: МАУП, 2002.–128с.

Додаткова

66. Бизнес план инвестиционного проекта: Отечественный и зарубежный опыт. Современная практика и документация. – М.: Финансы и статистика, 1997

67. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов. Пер. с англ. – М.: «Банки и биржи», «ЮНИТИ», 1999

68. Бернштейн Л.А. Анализ финансовой отчетности: Пер. с англ., М.: “Финансы и статистика”.1996.- 623 с.

69. Блохина В.Г. Инвестиционный анализ. Ростов н/Д: Феникс, 2004, - 320с.

70. Волков И.М., Грачева М.В. Проектный анализ: Учебник. - М.: ЮНИТИ, 1998

71. Грибалев Н.П., Игнатъева И.Г. Бизнес-план. Практическое руководство по составлению./ Санкт-Петербург,1994.-158 с.

72. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. -К.: Наукова думка, 1998

73. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності: Підручник. К.: Алерта, 2003

74. Жданов В.П. Организация и финансирование инвестиций. – Калининград : Янтарный сказ, 2000

75. Игонина Л.Л. Инвестиции: Учеб./Ред. В.А. Слепова. -М.:Юрист, 2002. -480с.

76. Идрисов А.Б. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций. - М.: Инфра - М, 1996.

77. Інвестологія: наука про інвестування/За ред.проф. С.К.Реверчука.- К.:Атіка,2001

78. Катасонов В.Ю., Морозов Д.С., Петров М.В. Проектное финансирование: мировой опыт и перспективы для России:Монография. -3-е изд., перераб. и доп.- М.:Анkil, 2001. -312 с.

79. Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов - М.: Финансы и статистика, 1999.

80. Кондрашов О.М., Пашута М.Т. Стан та ефективність інноваційної діяльності в промисловості України. – К.: Наук. світ, 2001. -51с.

81. Крыжановский В.Г., Лапенков В.И., Лютер В.И. и др. Антикризисное управление/Под ред. Э.С. Минаева, В.П. Панагушина .-Учеб. пособие для технических вузов .-М.:Приор,1998 .-432 с

82. Липсиц И.В., Косов В.В. Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа: Учеб.-справ. Пособие. – М.: Бэк,1996

83. Мансухані Г.Р. Золоте правило інвестування: Пер.з англ.-М.,1995.-93 с.

84. Маховикова Г.А., Кантор В.Е. Инвестиционный процесс на предприятии .- С.Пб.:Питер,2001

85. Мельник В.В., Козюк В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посібник. Тернопіль, 2003

86. Міжнародні фінанси: Підручник/ О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шеремет та ін.; за ред. О.І. Рогач. К., 2003

87. Норкотт Д. Принятие инвестиционных решений. Пер с англ. –М.: «Банки и биржи», «ЮНИТИ», 1997

88. Роберт Н.Холт. Основы финансового менеджмента:Пер. с англ. М.,-1993.- 506с.

89. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005. -715с.

90. Рут Ф.Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції/Пер. з англ. – К.: Основи, 1998

91. Сборник бизнес-планов с комментариями и рекомендациями/ Под. ред. В.М. Попова. - М.: Финансы и статистика, 1998

92. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005

93. Страховий та інвестиційний менеджмент:Підруч./Федоренко В.Г., Захожай В.Б., Чувардинський О.Г. та ін.-К.:МАУП, 2002 .-344 с.

94. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

95. Торгова Л.В., Хитра О.В. Спільні підприємства в Україні: організаційно-економічний механізм і ефективність функціонування. К., 2001

96. Управление инвестициями: в 2-х томах/ В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высшая школа, 1998
97. Управление проектами/ В.Д. Шапиро и др. – С.Пб.: ДваТри, 1996
98. Федоренко В.Г. Іноземне інвестування економіки України.–К.: МАУП, 2004.-270с.
99. Федоренко В.Г., Іткін О.Ф. та ін. Інвестиційні процеси в промисловості України/За наук. ред. В.Г. Федоренко .-Монографія .-К.:Наук. світ,2001 .-447 с.
100. Черкасов В.Е. Международные инвестиции: Учебн.-практ. пособ.- М.: Дело, 1999
101. Ченг Ф.Ли , Джозеф И. Финетти Финансы корпораций. – М.: Инфра-М, 2000
102. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб.-К.:Знання-Прес,2002 .- 535 с.
103. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2006.-439с.
104. Шклярук С.Г. Портфельное инвестирование. Курс лекций по инвестированию, формированию и управлению инвестиционным портфелем.- Учебное пособие .-К.:Нора-принт, 2000 .-367 с.

Електронні джерела

- <http://www.ssmc.gov.ua> – сайт Державної комісії по цінним паперам та фондовому ринку
- <http://www.rada.gov.ua> - офіційний сайт Верховної Ради України

МАУП